

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejema: mesečno „ 1.70
Sobotn. izdaja:
za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 8.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 „
za dvakrat . . . „ 13 „
za trikrat . . . „ 10 „
za večkrat primeren popust.
Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.
Poslano:
enostolpna pettivrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izveniški ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Balkanski voz.

ZA AVSTRIJSKO-RUSKI SPORAZUM.

Dunaj, 12. julija. Avstro-ogrski mero-
dajni politični krogi zagovarjajo misel spo-
razuma med Avstrijo in Rusijo, ker bi
sicer evropska konferenca v svrhu ure-
ditve balkanskega vprašanja bila brez-
uspešna. Balkanske države naj se — to
je zdaj mnenje avstro-ogrške diplomacije
— direktno medseboj poravnajo, nakar bi
razdelitev Balkana evropske velesile na
konferenci pregledale in ratificirale. Zato
pa je neobhodno potreben avstrijsko-ruski
sporazum.

STALIŠČE NEMŠKE DIPLOMACIJE.

Berolin, 12. julija. Nemška diplomacija
želi, naj bi Rusija povzročila premirje in
dosegla predpogoje poravnave, definitivno
pa naj uredijo balkansko vprašanje vse
velesile skupaj. Nemška diplomacija pri-
zadevanja Rusije z velikimi simpatijami
spremlja.

NA BOJIŠČU.

Berolin, 13. julija. »Lokalanzeiger« po-
roča iz Beograda: Tri dni se že bije ljut boj
pri Krivi Palanki. Bulgari obupno nape-
njajo vse sile, da bi potisnili srbsko armado
nazaj, da si pribore prosto umikanje v Ku-
stendil in Sofijo. Srbi so dozda vse bul-
garske napade odbili. Politični krogi pri-
čakujejo zelo važnih sklepov vlade, ko se
odloči velika bitka, ki se zdaj bije.

Belgrad, 12. julija. V dolžini 500 km,
to je na celi vojni fronti od Zaječara do
Strumice, se bulgarske čete zasledujejo.
Pri Zaječaru preganjajo Srbi Bulgare že na
bulgarskem ozemlju samem. Pri Krivi Pa-
lanki so se Bulgari skušali upreti, a so bili
vrženi nazaj. V Makedoniji so bulgarske
čete odrezane od svojega preskrbovališča
pri Carevem selu. Konjenica goni Bulgare
z veliko naglico proti Pečevu.

Solun, 12. julija. Po bitki pri Demir-
Hissari se južna bulgarska armada v ve-
likem neredu umika proti Newrokopu v
dolini Meste.

Berolin, 12. julija. »Tageblatt« poroča
iz Aten: Tu se zagotavlja, da je grško bro-
dovje zavzelo Dedeagač, grške čete so pa

zasedle Dramo. Oficielne potrditve še
manjka. Toda tudi oficijozna »Agence d'
Athènes« to vest prinaša.

ZA DIREKTEN SPORAZUM.

Belgrad, 12. julija. Ministrski svet se
je včeraj pečal z rusko noto, v kateri se
Srbija naravnost naproša, naj sovražnosti
ustavi. Ministrski svet je sklenil povabiti
Bulgarijo, če želi mirne poravnave, naj od-
pošlje v Belgrad delegata, vojne operacije
pa se ne morejo ustaviti, dokler Srbija ne
dobi popolne garancije, da bo Bulgarija
strogo izpolnila pogoje eventualne po-
godbe.

Atene, 12. julija. Ministrski predsed-
nik Venizelos je odpotoval v generalni stan,
da konferira s kraljem o položaju.

Belgrad, 12. julija. Iz Skoplja se po-
roča, da srbska armada prodira dalje. Po-
trjuje se, da je bulgarska vlada pritrdila,
da se s Srbijo in z Grško pogaja naravnost.

RUMUNSKA AKCIJA.

Bukarešt, 12. julija. Prodiranje rumun-
ske armade napreduje, ne da bi se bulgar-
ske čete kaj upirale. Črta, ob kateri se bo
prodiranje ustavilo, še ni določena. Ru-
munska vlada hoče v sporazumu s kraljem
ostati v mejah zmernosti politike, želi pa, da
se ta črta pravočasno zasigura. Vojni mi-
nister je kralju brzojavil, da je Silistrijo za-
sedel včeraj ob 11. uri dopoldne. Rumun-
ska armada je na svojem pohodu vjela 50
mož. Alarmujoče vesti iz Sofije se ne po-
trjujejo.

Sofija, 12. julija. (Oficijelno.) Včeraj
popoldne je rumunska konjenica zasedla
Jussuf, Kugussi in Dobrič. Trume žensk,
otrok in starčkov beže pred armado.

Berolin, 13. julija. »Lokalanzeiger« po-
roča iz Sofije: Tu se izjavlja, da je rumun-
ska kavalerija že v četrtek ponoči preko-
račila mejo. Ker bulgarske mejne straže
še niso imele nobenih navodil, so se vršile
manjše praske. Mrtvi in ranjeni so bili na
obeh straneh. Trdi se, da Rumunci ne na-
meravajo nikjer svojih operacij čez Do-
navo razširiti, izvemši Silistrijo. Vlada je
izdala prebivalstvu pomirjevalne izjave.

Dunaj, 12. julija. »Zeit« poroča, da je
rumunski ministrski predsednik Maiorescu
stališče Rumunije poslanikom velesil jasno
razložil in da so poslaniki bili z njim po-
polnoma zadovoljni.

Bukarešt, 12. julija. (Oficijelno.) Vesti
nekaterih listov, da ruska vlada mobilizuje
čete na rumunski meji, so neresnične.

TURČIJA ROGOVILI.

Carigrad, 12. julija. Turška armada bo
začela takoj prodirati, da zasede črto
Midia—Enos. Čete na Čataldži, Bulairu in
Gallipoliju so že včeraj dobile povelje, naj
so za pohod pripravljene. Generalissimus
Izzet paša je odpotoval iz Carigrada, da
prevzame poveljstvo armade.

Carigrad, 12. julija. S poučene turške
strani se zagotavlja, da so se pogajanja z
bulgarskim delegatom Načevićem oficijelno
prekinila. Načević bo nemudoma odpoto-
val.

Carigrad, 12. julija. Porta je brzojavila
generalissimu Izzet paši vsebino iradeja, ki
potrjuje sklep ministrskega sveta, glasom
katerega se generalissimus pooblašča, da
ukrene potrebno, da zopet zasede ozem-
lje, ki pripada Turčiji.

Carigrad, 12. julija. Turški armadi je
ukazano, da naj zasede tiste otomanske
pokrajine, ki jih ima bulgarska armada za-
pustiti. Funkcionarji teh krajev so pozvani,
naj pridejo prihodnji teden v notranje
ministrstvo, kjer se jim naznani, kdaj se
v svoje kraje vrnejo.

Carigrad, 13. julija. Uradno se obvešča,
da je prišla turška armada danes ponoči
prodirati.

MIR MED TURČIJO IN SRBIJO.

Carigrad, 12. julija. Srbski delegat
Pavlović je z velikim vezirjem ratificiral
preliminarni mir, sklenjen v Londonu. Sr-
bija pošlje v Turčijo zopet svojega posla-
nika dr. Nenadovića.

DROBNE VESTI.

Atene, 12. julija. Kralj Konstantin je
ministru za zunanje zadeve Koromilasu
sporočil, da so Bulgari v Demir Hissariju
poklali škofa, dva duhovnika in nad 100
grških notablov. Zverinstva so se dognala
na izkopanih truplih. Kralj proti tem krutim
postopkom pred celim civiliziranim svetom pro-
testira. — Serez so Bulgari zažgali in je
20.000 ljudi brez strehe.

Sofija, 13. julija. »Agence Télégra-
phique Bulgare« piše: Nasproti obrekoval-
nim poročilom Grkov, češ da so Bulgari

masakrirali in požigali, se mora pribiti, da
so grški vojaki zažgali bulgarski mesti
Kilkič in Dojran in okoličanske vasi, iz ka-
terih krajev je došlo v Sofijo veliko be-
guncev.

Solun, 12. julija. Blokada obrežja do
Kavale se od včeraj nadalje odpravi. Tr-
govske ladje morajo na otoku Thasos vzeti
pilota na krov, ki jih vodi v Kavalo.

Belgrad, 12. julija. (Iz uradnega srb-
skega vira.) 10. t. m. se je opravilo v cer-
kvi eksarhata v Skoplju slovesno bogo-
služje, pri katerem se je izvedel prestop iz
pravoslavne bulgarske akasahatne v avto-
nomno srbsko pravoslavno cerkev. Zbrano
svečeništvo je odposlalo belgrajskemu me-
tropolitu prošnjo, naj prestopu pritrdi in
ga za njegov blagoslov naprosilo. Po bogo-
služju se je pela zahvalna pesem in se je
molilo za kralja Petra in za srbskega pre-
stolonaslednika Aleksandra.

Belgrad, 13. julija. Poročilo listov, da
se je mudil v Beogradu srbski poslanik na
rumunskem dvoru Ristić, kakor vse do-
mneve, ki so s tem v zvezi, označuje srbski
brzojavni urad za popolnoma izmišljeno.

Sevastopolj, 13. julija. (Petrograjska
brzojavna agentura.) Včeraj je došla sem
bulgarska križarica »Nadježda« s šestimi
torpedovkami.

Solun, 12. julija. V tukajšnji stari bi-
zantinski Hagiji Sofiji, ki so jo imeli bul-
garski vojaki do 30. junija zasedeno, se je
po 483. letih, odkar so Turki Solun zavzeli,
prvič zopet služilo grško bogoslužje.

Atene, 12. julija. »Agence d' Athènes«
poroča: Vojno ministrstvo objavlja sledečo
brzojavko glavnega stana: V vojnih arhivih,
ki so jih Bulgari ob svojem nerednem begu
v Kilkišu pustili, sta se našla dva važna
dokumenta, ki dokazujeta, da so Bulgari
splošne napade na Grke pripravili. Prvi
dokument je dnevno povelje 32. polku »Ca-
rovski«, ki se je izdal v Hassan pašiju pod
št. 4 dne 16. (29.) junija ob 7. uri zjutraj,
3 dni prej, predno so pričeli Grki prodi-
rati. Navedeno dnevno bulgarsko povelje
slove: Poročila o sovražniku so ista, kakor
v polkovnem povelju št. 3. Naša armada
bo prodirala, da sovražnika utruji. Pri-
pomni se, da označujejo od 16. (29.) junija
nadalje oficijelni bulgarski vojaški doku-
menti Grke za sovražnike. Isto dnevno po-
velje omenja, da prične akcijo divizija Pe-
trov ob levem krilu in podrobno navaja
postojanke, ki naj jih razni oddelki zase-
dejo. Drugi zaplenjeni dokument obsega
povelje bulgarskega divizionarja generala

LISTEK.

Josip Evgen Tomič:
Na vozu.

(Iz hrvaščine prevedel E. A. O.)

Bilo je to leta 185*, prav v glav-
nem deželnem mestu Zagrebu, ko so v
njem še gospodarili Bachovi husarji,
neizprosni zatiralci hrvaške zavesti in
starodavnosti. Obrta gospoda, brez
brade in brkov, z naočniki na nosu,
brez trakov na haljah, je hodila potra-
pa po ulicah mesta Zagreba, glasno za-
smehujoč svobodo, priprostost in siro-
maštvo hrvaško. Domačini slišijo to,
odkimalavajo z glavami, a ne odgovore
niti besedice. Sedaj ima druga oblast
govoriti o njihovi hiši, a oni morajo
molčati, kakor ribe... Mili Bog, kako
dolgo bo trajal ta soparni in neznojni
čas?

Sinovi hrvaški, ki so si izvolili
aradniški stan, so bili povsod in vedno
prezirani od nadutih tujcev. Celo naj-
izvrstnejši Verbőzijanec, ki je malo
prej izvrševal »ius gladii« v svojem
okraju, se je moral v novi organizaciji
zadovoljiti s kako podrejeno, subalter-
no službico, in to navadno pri — mani-
pulaciji.

»Amice, kako ti je?« je vprašal
znanec znanca, Hrvat Hrvata, izza one

nesrečne organizacije. »Ali si name-
ščen?«

»V najnižjem svojstvu, kot pisar,«
se je glasil odgovor nesrečnega Verbő-
zyjanca, ki je moral zameniti svoje
veliko sodnijsko žezlo z ducatom
»schnell« in »schönschreiberskih« pe-
res. »Zalostno!«

»Dolendum!«

V ono vrsto nesrečnikov, ki so tr-
peli vsled Bachovih reform, pripadal
je tudi Janko Svojtíč, prava hrvaška
korenika, izprašan ogrsko-hrvaški
pravnik, ki je znal mnogo disputirati
»de statutione« (o umeščanju) in o pro-
cesih »diabolicae probationis« vražjega
dokaza), ki je pa manj razumel nove
»Patente« in »Verordnungen«. On je bil
»Horvat« od pete do glave, sovražec
vse, kar je bilo tedaj novotarije, kar ni
bilo »kak negda!«

Vsled sovraštva, ki ga je gojil proti
novim krotilec starodavnega hrvat-
skega tilnika, ki so njega, nekdanjega
»primarium vicenotarium inclyti co-
mitatus« (prvega podnotarja slavne
županije) ponižali za oficijala nepo-
membnega urada, mu je bila najslabša
pesem in satira, spesnena od nepozna-
nega pesnika, na roganje novim »kul-
turhegerjem«, ki se je približno takole
glasila:

»Bili so že rešetarji,
Kočevjarji in sitarji.
A sedaj so podžupani,
Vorštandi in aktuari. —

Al' bo prišel, bratje, dan,

Ko jih bomo gonili stran!

Ali ni to božanstveno! Da, to je lahko
vzdramilo vsako hrvaško ime bolj, ne-
go Maure pesem o »Alhambri«.

Gospod Svojtíč je peval to pesem
samo doma, ali kakor pravimo danes
s finim, modernim jezikom: »v krogu
svoje obitelji in prijateljev«. Pa tudi tu
je bil oprezen. V sobah, ki so gledale
na ulico, se ni smela peti ta uporna
pesem, kakor v obednici, ki je bila glo-
boko na dvorišču, pa tudi tu pri dobro
zaprtih oknih in vratih. Sovražnik ne
spi, a policija ima povsod svoj nos.

Tistega leta, ko to pripovedujem, se
je pri gospodu Svojtíču — a baš se prav
ne spominjam, bilo je menda v mesecu
juniju — zbrala lepa družba. Bili so ra-
zen njegove gospe vse sami možakarji,
sami njegovi »socii doloris« (tovariši v
bolesti), bila je torej družba prav »hor-
vatska«, ali kakor je Svojtíč mavadno
rekal: »bez báb«, ki so ga vedno ženi-
rale, kajti kdo bo vedno pazil na vsako
besedo in se brzdal, kakor runa, pa še
pri vinu! Kaj hočejo tu ženske?

Denique, Hrvati so taki!

Gospod Svojtíč ima svojo hišico v
gornji Ilici. Njegove gospodarske raz-
mere so bolj v redu, nego hišica sama,
a dvorišče — še to je treba pogledati!
— preširoko za vsako gospodarstvo! A
gospod Svojtíč ni imel razen trsja v
Bakovcu in treh oralov travnikov —
nikakega gospodarstva. Poleg tega se

je smatral za najboljšega gospodarja,
štel se med člane »gospodarskega dru-
štva« in je govoril o ekonomiji!

A vse to ne spada k stvari, vsaj ne
bistveno. Pojdimo v družbo.

V urejeno sobi, glej, je vsega v izo-
bilju na mizi. Pečenka, salata z debe-
lim krompirjem, pa polne skledice pe-
civa so nudile gostom, da založe, ako
še kaj morejo. A oni so se do sita na-
užili sadov »hrvatskega blagega pod-
nebnja«. Pušijo, pijejo in kakor da pre-
žvekujejo. Oglejmo si malo to družbo.
Razen gospodarja in gospe (troje nju-
nih otrok je že trdo spalo, ker je že
minula druga ura po polnoči) jih je bilo
še četvero v družbi.

Prvi tovariš je »amicus« Bartol
Ribojed, človek »klasičen«, kakor se je
sam imenoval. Kadar se v družbi vpije,
tedaj se navadno s krototo smeje,
pripoveduje o svojem službenem »pod-
ročju« in — kad dolgo smodko, ki sta-
ne eden in pol krajcarja, pet do šest
ur, in v tem času jo vsaj dvestokrat za-
pali. Na prvi pogled je impozanten.
Njegova pleša daje vsakemu respekt.
Ker ni ravno star, so se mu mnogi ro-
gali radi njegove prirodne neprimlike, a
gospod Bartol se je za to malo brigal,
in na vsako roganje je odgovoril z zna-
no prislovico: »Stultum caput nec sal-
vescit, nec senescit!« (Neumna glava
ne postane niti siva, niti plešasta.)
Njegovi razgovori so se vedno začeli
njali z besedo: »Amice!« (Dalje.)

Sarafova, poveljnika 2. divizije. Povelje z dne 18. junija (1. julija) slove: Obveščam Vas, da jutri (19. junija) (2. julija) poveljnik brigade napade Grke pri Karassuliju. Napada se udeležita tudi en bataljon 29. polka »Jamboli« in brzotreljna artilerija.

Carigrad, 12. julija. Bulgarska metro-polita iz Bitolja in Ohride in vikar iz Priplipa so dosli v Carigrad, da se pri Porti pritožijo, ker Srbi nasilno z Bulgari postopajo. Policija jih je ustavila in jih odvedla na policijsko ravnanje.

Z bojnega polja.

(Izvirno poročilo »Slovenca« iz srbskega tabora.)

Stari Hamzali (Ovčje polje), 6. jul.

Dospel sem semkaj. Tu se za sedaj nahaja štab III. srbske armade, kateri poveljuje general Božo Janković. Z mano je potovalo iz Belgrada večje število uglednih evropskih častnikov: Angležev, Nemcev, Francozov, Italijanov. Ustavili so se v Skoplju. Medpotoma sem srečal sanitetne vlake z ranjenci. Zgrozil sem se, ko sem slišal od ranjencev o zahrbtnih napadih dočerašnjega zaveznika, za katerega smo pod Odrinom žrtvovali na tisoče življenj.

V Kumanovu sem videl bulgarsko baterijo z vso pripravo in vprego.

V Skoplju sem videl vlak z bulgarskimi vjetniki. Bilo je 18 častnikov, dva zdravnika in 1168 podčastnikov in vojakov. Govoril sem z njimi. Vse to so vojaki iz 13. in 26. polka VII. rilske divizije, ki se rekrutira iz »Sopluka«: Trn—Radomir—Breznik na srbski meji; vsi jako lepo govorijo srbsko. Dasi se vjetnikom ne more verjeti, vendar je značilno, kar govorijo. Vsi se pritožujejo čez svoje višje in odkrito govorijo proti bratomorni vojni. Bili so na Bulairju, kjer so se uspešno borili proti mnogo večjim turškim oddelkom. Za naša topove pravijo, da strahovito delujejo. Kar se od rilske divizije ni predalo, je vse mrtvo ali ranjeno.

Na poti v Veles smo slišali grmeit topove na vsej fronti od Zletovske Reke ob Bregalnici in Krivi Lakavici.

Bulgari so na tej fronti imeli krog 100 bataljonov. Napadali so zahrbtno, a bili so povsodi odbiti in imeli velike izgube. Naši vojaki se brezprimerno hrabro drže.

Vztrajnost srbskega pešca je že kar basnovita. So oddelki, ki so bili po štiri do pet dni neprestano v boju na pozicijah. Ves ta čas so trpeli glad in žejo in niso nič spali, pa kljub vsemu nečloveškemu trpljenju niso omagali in ostali na celi črti zmagoviti.

Boj je obupen. Tako naši kakor Bulgari se dobro bijejo. Zato so tudi žrtve ogromne. Vendar so bulgarske žrtve na mrtvih mnogo večje nego naše, ker je njihova saniteta izpod vsake kritike; nimajo ne prevoznih sredstev, ne zdravnikov in zdravil. V tem oziru mi slavno stojimo, dasi se tudi pri nas čuti pomanjkanje zdravnikov.

Jezevo polje, del Ovčjega polja je čez in čez pokrito z bulgarskimi mrlji. Na postojankah, ki so nepresatno izpostavljene ognju, leže mrtvi Bulgari že teden dni nepokopani, vsled česar je ves ta kraj okužen z neznosnim smradom.

Bulgari so naše ranjence, celo častnike, ubijali in mrcvarili. Svojih ranjencev ne pobirajo, ko se umikajo, marveč jih puščajo na bojnem polju. Srbi šele pobere bulgarske ranjence, katerih imamo že več tisoče. Naše vrhovno poveljstvo je ponudilo bulgarskemu, da pošlje bulgarske ranjence v Bulgarijo, kar je pa bulgarsko poveljstvo odbilo.

Danes je na celi naši fronti mir. Boji so trajali šest dni. Sedmi dan je po božji zapovedi posvečen počitku. Bulgarom se je v teh šestih dneh jako slabo godilo. Srbi so jih potisnili nazaj povsodi, kjer je prišlo do boja. Za vrat se jim je vzpela tudi kolera, ki jih decimira. Nevarnost je velika, da bulgarski ranjenci in vjetniki zaneso to strašno kugo tudi k nam. Ukrenilo se je vse potrebno, da se zlo takoj korenito odbije.

Peyer — drugi Redl.

Zadeva prvega inženirja pri zgradbi najvažnejših trdnjav ob tirolsko-italijanski meji — Peyerja, nikakor ni tako malenkostna, kakor bi jo radi naslikali javnosti merodajni krogi. Gre se za drugo izdajo Redlove afere v enako velikem obsegu. Peyer se je leta in leta sistematično pečal z izdajo in poklicani krogi bi bili lahko že davno postali pozorni, ko bi imeli le malo odprte oči, saj je Peyer s svojo družino živel tako razkošno, kakor bi s svojo plačo nikdar ne mogel. Toda nihče se ni zmenil za to, dokler ni posvetila v glave Redlova afere. Šele tedaj so se začeli zanimati

za Peyerjeve razmere. O stvari se poroča iz Brna:

Peyer je imel svojo družino v Brnu. Vsak teden je poslal svoji ženi po 2600 kron, in vsak mesec se je pripeljal iz Rovereta v Brno, kar je poržlo na mesec po 328 K voznih stroškov. Ko je prišlo na dan Redlovo izdajstvo, se je pozornost obrnila tudi na Peyerja in preiskava je hitro dognala, da je sum opravičen. Dognalo se je, da je Peyer svoje izdajalske posle vodil preko Brna s opmočjo svoje žene in svojega starejšega sina. 8. julija so na brzajavno povelje aretirali njegovo ženo Berto. Peyerjev starejši sin je pa že 4. julija izginil in z njim cela vrsta dokumentov, ki bi bili nedvomno podali nepobiten dokaz za Peyerjevo krivdo. Čudno je, da fant, ki je 20 let star, niso o pravega časa spravili na varno, saj so bili detektivi v hiši že 2. julija ponoči in preiskali podstrešje; sum je moral biti tedaj že dokaj podprt. Predvčerajšnjim so natančno preiskali hišo, v kateri je v Brnu stanovala Peyerjeva družina. V komisiji sta bila tudi dva generalštabna častnika. Peyerjevi so imeli v najemu celo drugo nadstropje s sedmimi sobami in vsemi pritliklinami. Vse sobe so najrazkošneje opravljene; vrednost pohištva se ceni na 60.000 kron. V stanovanju so našli kar cele zaloge dragih kamnov in nakita; vrhu tega 40 hranilnih knjižic, na katere je bilo vložnih 40.000 kron. Komisija je našla veliko načrtov, ki dokazujejo Peyerjevo izdajstvo — dasi je najvažnejše dokumente gotovo odnesel sin. Škoda, ki jo je povzročil Peyer s svojim izdajstvom, znaša mnogo milijonov — brez ozira na nevarnost, ki bi bila v slučaju vojne z Italijo pretila življenju tisočev vojakov. V vojaških krogih smatrajo trdnjave, ki jih je gradil Peyer, za najvažnejše, najnedostopnejše in nezavzetne. Lahko si je misliti, kakšno vlogo so igrale te trdnjave v strateških načrtih avstrijskih generalov. Sedaj so te trdnjave najbrže brez pomena in doživeti znamo gališki slučaj, kjer se morajo prezidati trdnjave z nešteti milijoni stroškov.

Ustanovitev »Kranjske deželne gasilske zveze«

Ljubljana, 13. julija 1913.

V deželnem dvorcu zboruje danes na svojem I. običnem zboru novoustanovljena »Kranjska deželna gasilska zveza«. Zbora se udeležuje 85 delegatov, ki zastopajo 72 izmed 82 včlanjenih gasilnih društev z 2100 rednimi člani. Deželni odbor zastopa deželni odbor dr. V. Pegan, občnega zbora se udeležuje več županov in člani deželne gasilske sveta Belec, Jan, Lavtižar, Marolt, Stanovnik. Predsednik osnovalnega odbora Anton Belec odpre občni zbor. Na Lavtižarjev predlog se Belec soglasno izvoli za predsednika zbora. Deželni odbor dr. Pegan pozdravi zbor kot gasilski referent deželne odbora in klič zborovalcem krepki: Na pomoč! (Navdušenje in ploskanje.) Tajnik osnovalnega odbora Lavtižar poroča nato o delovanju osnovalnega odbora. Inicijativo za občinsko deželno gasilsko zvezo je dal deželni odbor. Ustanovil se je osnovalni odbor (Belec, Juvan, Ahlin, Lavtižar), ki je izvedel vse predprave. Osnovalni odbor je imel štiri seje. Za predsednika si je izvolil župana Belca, za tajnika in začasnega blagajnika pa Lavtižarja. Deželni odbor je na prošnjo pripravljalega odbora dovolil lokal v deželnem dvorcu za poslovanje kakor tudi vporabo deželne grba v društveni štampilji, tiskovinah in na uniformah. Sprejetih je bilo 82 gasilnih društev. Oglašeni jih je sicer čez 100, a ker niso vsa priglasila pravilom odgovarjala, smo jih pozvali, da naj store potrebno, da jih lahko sprejmemo. Podčrtavam, da priglasil nismo nikomur vsiljevali. Namen naše zveze je samostojno ali sporazumno z zato poklicanimi oblastmi in korporacijami (deželni odbor, deželni gasilski svet, občine itd.) razširjati, izpolnjevati in sploh pospeševati gasilstvo na Kranjskem. Paziti hočemo, da včlanjena gasilska društva ustrezajo svojemu namenu v zmislu pravil in požarno-policijskega reda in drugih postav ter naredb.

Deželni odbor dr. Vlad. Pegan obrazloži razloge, zakaj da se je deželna gasilska zveza ustanovila. Bila je neobhodno potrebna. Ni vseeno, če gasilska društva prirejajo ples ali pa gasilske vaje. V gasilstvo je deželni odbor posegel, ker mu to postava velevala. Nam ni vseeno, če nam pogore vasi. Stara gasilska zveza ni hotela priznati, da ima deželni odbor največji interes, da ima nadzorstvo nad gasilstvom. Kolikor Vi nas vpoštevate, toliko Vas bomo tudi mi vpoštevati. Deželni odbor noče kakih gasilskih zvezi komandirati, ampak pravice hoče imeti, da gasilstvo podpira. Če bo nova zveza dobro delovala, jo bo deželni odbor podpiral, če bi pa postali neredi, bo pa vmes posegel. Držati se hočemo gesla, da podpor ne bomo dajali v kraje, kjer nas ne poznajo. Kdor deželnemu odboru ne zaupa, za tistega je prav, da novi zvezi ne pristopi! (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.) Razprave se udeležita Polenšek iz Idrije, Malenšek iz Zgornjega Tuhinja, Majer Karel z Vrhnik. Predsednik Belec: Pripravljalni odbor se je predstavil očetu kranjskega gasilstva, Doberletu. Gospod Doberlet je izjavil, da z ozirom na svojo visoko starost in na žalost, ker mu je blaga soproga umrla, kakega častnega mesta ne more prevzeti, pač pa želi, da bi se gasilci njegovega pogreba udeležili. Predlaga, da ga imenujemo za svojega starega gasilskega očeta. (Navdušenje in ploskanje.) Lavtižar: Zahvalno se spominjamo zaslug očeta Doberleta. Po posebni deputaciji naj se mu naznani, da smo si ga za svojega očeta izbrali. (Navdušenje sprejeto.) Nato se odobri pravila, nakar se izvoli načelstvo »Kranjske deželne gasilske zveze«, in sicer za predsednika A. Belec, št. Vid nad Ljubljano; za podpredsednika Andrej Mejač, Komenda; za odbornike: Jakob Jan, Gorje; Fran Juvan, Gameljne; Ivan Rakoše, Straža; Franc Tršar, Vrhnik; namestniki so: Franc Jakelj, Dovje; Julij Slapšak, Radovljica; Fabjan, Črnomelj, Fran Hladnik, Idrija.

Doneski društev se določijo: Za leto 1913. 10 vinarjev od člana, od leta 1914. nadalje pa letno za vsakega člana 20 vin. Določijo se za člane nova obleka, in sicer po češko-poljskem vzorcu. Predno se nova obleka nabavi, se mora stara izrabiti. Barva nove obleke je temno-modra. Tajnik Lavtižar naznani, da bo nova Zveza izdajala »Gasilski Vestnik« in da se izda že za leto 1914. »Gasilski koledar«, ker nečemo ničesar od stare Zveze. Malenšek predlaga, da naj se izvoli za prvega častnega člana nove Kranjske deželne gasilske zveze deželni odbor dr. V. Pegan, kar se navdušeno soglasno sklene, nakar po kratkem nagovoru dr. Pegana predsednik Belec zaključí občni zbor.

SOCIALISTIČNA ZMAGA NA NEMSKEM.

Berolin, 13. julija. Pri dopolnilni volitvi v okraju Zauch-Belzig-Jüterborg je bil v ožji volitvi izvoljen socialistični kandidat Ewald proti prostokonservativnemu Oertzen. S tem je socialistična stranka pridobila nov okraj in šteje zdaj v državnem zboru 111 mandatov.

STAVKA IN IZPOR V LODZU.

Varšava, 13. julija. Socialistični odbor v Lodzu poziva delavce na splošno stavko. Doslej stavka 65.000 delavcev v 200 tovarnah. V vseh velikih tovarnah je izveden splošen izpor. Fabrikanti so s svojimi družinami odpotovali v tujino. Dosedanja pogajanja so brezuspešna.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Zemljevid k rumunskim zahtevam.

Dnevne novice.

+ **Zaupnice deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču** so nadalje poslane občine: Slivnica, Muljava, Zgornji Tuhinj, Draga, Polšnik in Fara, ki ga je imenovala tudi za častnega občana.

+ **Iz seje deželne odbora kranjskega dne 12. julija 1913.** Voditeljem deželne vzgojevališča v deželni prišilni delavnici se imenuje mestni učitelj Adolf Sadar. Tajnikom deželne banke kranjske se imenuje odvetniški kandidat dr. Ivan Černe. Stavbenim vodjem za osuševanje barja se imenuje deželni stavbni svetnik Rajko Geilhofer. Okrožnim zdravnikom za Kostanjevico se imenuje sekundarij deželne bolnice dr. Kučera. Zgradba mostu čez Čabranko pri Čabru se odda tvrdki Josip Dubsky & Co. iz Zagreba za 14.138 kron 15 h pod pogojem, da rabi avstrijski material. Kiparju Urbaniju se dovolj podpora, da ulije svoj umotvor »Predorolom« v mavec za deželni muzej. Za deželni muzej se nakupi originalna doktorska diploma pesnika dr. Frana Prešerna. Proti posestniku Maliču se uvede razlastilno postopanje radi sveta, ki se rabi pri preložitvi deželne ceste Črnomelj — Vinica. Proračun mestne občine idrijske se odobri s spremembo, da se zniža postavka za napravo in popravilo cest za 9535 K in ustavi postavka 20.000 K za prezidavo hiše št. 509. Prihodnja seja deželne odbora se določi na 18. avgusta ob 5. uri popoldne.

+ **Učiteljsko, zbrano na zborovanju Dol. podružnice Slomškove zveze** v Novem mestu, dne 10. julija 1913, je izreklo gosp. deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču neomajno zaupanje in vdanost kot zadoščenje za vsa sramotjenja in zlobne napade, zlasti v liberalnih časopisih.

+ **Dr. Žitnik v Zagorju na Krasu.** V nedeljo, dne 13. julija, je imel naš poslanec javen shod pred cerkvijo. Bilo je lepo vreme in veliko ljudi. Govoril je dve uri in razložil vse važne dogodke domače politike. Shod je bil potreben, ker je Zagorje na glasu, da je silno liberalno. Pa je ljudstvo čisto dobro le pri volitvah je bilo zapeljano. Znano je, da je pred leti dobil Luka Jelenec vse glasove v Zagorju, dr. Šusteršič pa le enega. Pri shodu se je pa zgodilo, ko se je predlagala zaupnica dr. Žitniku, S. L. S. in njenemu načelniku dr. Šusteršiču, da ni bilo niti enega glasu proti. Tudi navzoči liberalci so bili tihi. Tako je dr. Šusteršič kot načelniku stranke tudi Zagorje izreklo svoje zaupanje.

+ **Priprave za katoliški shod v ljubljanski okolici.** Z Viča se nam piše: Vičani nočejo zaostati v pripravi za slovensko-hrvaški katoliški shod. Kljub temu, da je bilo včeraj najlepše vreme, se je v Društvenem domu nabralo lepo število somišljenikov k posvetovanju, kaj naj Vičani ukrenejo glede katoliškega shoda. Po dveh nagovorih se je sestavil obširni odbor, ki je prevzel vso skrb za razne priprave. Ta odbor bo preskrbel, da se bo spleto vsaj do 500 mencev, nabralo svežih cvetlic, agitiral bo za narodne noše, poiskal pri somišljenikih stanovanj, ki bodo pripravljena, ako bo kateri tujec želel pri nas stanovati, izbral gospodičen v pomoč v paviljonih. Sprožila se je misel, naj bi se vsi udeleženci iz bližnjih župnij Dobrove, Brezovice, Horjula in Polhovega gradca zbrali na dan 24. avgusta na Viču ter tako skupno z viško društveno godbo odkorakali v Ljubljano na manifestacijski obhod. Može in mladeniči nameravajo v narodni noši jahati do Ljubljane. Ako se bo dalo vse to spraviti v eno harmonijo, bo dohod Vičanov in sosedov v Ljubljano nekaj veličastnega. V sredo ob pol osmih zvečer ima odbor v župnišču drugo glavno sejo.

+ **Medvodsko krščansko-socialno papirno delavstvo** je včeraj popoldne ustanovilo v Preski plačilnico Jugoslovanske Stokovne Zveze. Na ustanovnem shodu sta poročala duhovni svetnik Brenc in delavski tajnik J. S. Z. Mejač.

+ **Osebnost vest.** — **Iz deželne odbora.** Dr. Lampe sprejema stranke še prihodnjo sredo popoldne. Potem pojde na štirideski dopust. Deželne glavarja bo nadomeščal ta čas dr. Zajec.

+ **Iz Hotedrice** se nam piše: V sredo 9. t. m. se je vršila pri nas volitev župana. Izvoljen je bil zopet gospod Ivan Petkovšek, posestnik in trgovec, vnet naš somišljenik. Istotako so vsi trije občinski svetovalci vsi naši pristaši. Liberalci imajo sicer 4 odbornike v občinskem zastopu, a večina je naša in treba jim bo igrati precej žalostno vlogo. Naš trud ni bil zastonj; po skoro triletnem težkem volilnem boju smo izšli kot zmagovalci. Ponosni smo na svoje delo, ki nam je prineslo tako lepe sadove.

Gospodu županu in vrlemu našemu odboru pa naše najiskrenejše častitke!

— **Kranjska deželna gasilska zveza.** Dozdaj je priglasilo vstop v oficijelno deželno gasilsko zvezo čez 100 gasilnih društev. Sprejetih je 82, in sicer: Ambrus, Bohinjska Bistrica, Bohinjska Bela, Bloke, Brusnice, Bevke, Breznica, Brdo-Lukovica, Cerkljica, Cerklje pri Kranju, Črnuče, Črnomelj, Dobrova pri Bledu, Dobrova pri Ljubljani, Doliče v Beli Krajini, Dolenja vas pri Cerknici, Dovje, Gameljne, Grosuplje, Gorje, Grmovlje, Hrušica na Gorenjskem, Horjulj, Idrija, Jesenice na Gorenjskem, Ježica, Komenda, Koroška Bela, Kandija, Kamna Gorica, Kropa, Kamnik pri Preserju, Leše, Loški potok, Motnik, Mošnje, Mojstrana, Mavčiče, Nadgorica, Naklo pri Kranju, Podutik, Preska, Pirnice, Predoslje, Podpeč, Podkoren, Ponikve pri Trebnjem, Rašica, Rovte pri Logatcu, Ribno, Selca, Srednja vas v Bohinju, Studeno pri Postojni, Sorica, Stara Fužina, Strojice, Sv. Gregor, Stara Vrhnik, Stob, Št. Vid nad Ljubljano, Št. Rupert na Dol., Št. Vid na Vipavskem, Št. Peter pri Novem mestu, Šmartin v Tuhinju, Tacen, Trzin, Trebelno, Vižmarje, Verd, Vodice, Vipava, Vinica, Valta vas, Vrhnik, Vrhpolje na Vipavskem, Zgornji Bernik, Zalog-Spodnji Kašelj, Zasip, Zgornji Tuhin, Zgornji Kašelj, Zerovnica pri Cerknici, Žiri.

— **Za zboljšanje prometne zveze v selki dolini** deluje neumorno neki domači konzorcij. Z zgradbo nove ceste čez deželno kranjsko mejo k železniški postaji Podbrdo na Bohinjski železnici nastane živahna prometna zveza zlasti s tovari od postaje Podbrdo do postaje Škofja Loka — (trata na gorenjski železnici, kar sedaj tako glede blagovnega, kakor tudi glede osebnega prometa zelo občutimo. Zgoraj omenjeni konzorcij dela energično za vpekljavo redne avtomobilne zveze, ki naj bi ravno tako kakor v bližnji poljski dolini, posredovala za tovarni in osebni promet.

— **Lov občine Sv. Katarina pri Trzinu,** izvzemši enklavo »Dovžanka«, se bo dne 2. avgusta 1913 ob desetih dopoldne v občinski pisarni v Trzinu potom javne dražbe v zakup dal za dobo petih let.

— **Čebelarstva podružnica na Robu pri Velikih Laščah** priredi drugo poučno predavanje o čebelarstvu v nedeljo, dne 20. julija, to pot pri čebelnjaku člana Fr. Rozmana v Podstrmci (pod Lužarjem). Ob 2. uri razkazovanje v čebelnjaku, čebelarstvo orodje, vplivanje umetnega satovja, trčalnice i. dr., ob 3. uri predavanje o čebelni gnolbi, o kranjskem panju z ozirom na kupčijo z živimi čebelami v jeseni in pomladi in o žnidaršičevem panju. Nato skupno fotografiranje udeležencev. — Vabijo se člani, da se v obilnem številu udeležijo predavanja, kakor tudi čebelarji iz Blok in okolice, ki niso člani; lahko vstopijo v naš krog sedaj, oziroma s prihodnjim letom. V organizaciji je moč! — Odbor.

— **Šolska vest.** Za provizorično učiteljico na Preski je imenovana gđ. Mihaela Kosmač.

— **Razpisane učiteljske službe:** V logaškem okraju: Učiteljsko mesto na štirirazrednici v Starem trgu pri Ložu. — Rok do 24. julija. — V postojnskem okraju: Mesto učitelja na štirirazrednici v Knežaku in na enorazrednici v Šembijah. Rok do 4. avgusta. — V črnomeljskem okraju: Mesta učiteljev-voditeljev na enorazrednicah v Preloki, Stari Lipi in Čepļah. Rok do 31. julija.

— **Oni tovariši, ki so bili naročeni na »Zoro«,** naj dopsiljeje upravnističu »Zore« svoje počitniške naslove, če žele list dobivati. Naročniki, ki ne bodo poslali naslova, dobe zamujeno številko po počitnicah na svoj stari naslov. Urednik.

— **Za šolsko zgradbo v Goričah pri Kranju** se je vršila dne 3. julija dopoldne javna zmanjševalna dražba. Gradbeni troški so proračunjeni na 28.000 K. Dražbe se je udeležilo pet podjetnikov, izmed katerih je stavil stavbeni mojster Angelo Molinaro iz Škofje Loke najugodnejšo ponudbo in dobil zgradbo šole za okroglo 26.400 kron.

— **Društvo absolventov kranjskih kmetijskih šol** ima svoj občni zbor v zvezi s poučnim izletom in predavanjem 3. avgusta v Medvoda h. Zborovanje se vrši v gostilni pri kolodvoru in se prične ob 10. uri dopoldne s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov in njih namestnikov. 5. Volitev odbora. 6. Sprememba pravil. 7. Slučajnosti. — Po zborovanju je skupni obed. Popoldne je poučni izlet na deželno pristavo Robež pod vodstvom strokovnega učitelja. Velesl. deželni odbor je dovolil v to svojo podporo. Ker je zaradi skupnega obeda in zaradi preskrbe voz na Robež potreba pravočasno izvedeti za številu udeležencev, naj se cenjeni tovariši zgleda zadnji čas do 25. julija pri g. v. Rupanu, posestniku v Vižmarjih,

p. Št. Vid nad Ljubljano. K polnoštevilni udeležbi vabita za odbor: Rakoše, Mrvar.

— **Slovenski zdravniki v Srbiji.** Kakor nam poroča odbor Društva zdravnikov na Kranjskem, odpoval je danes gospod dr. Fran Virant, sekundarni deželne bolnišnice, v Belgrad. To je že šesti slovenski zdravnik, ki se je odzval nujnemu klicu srbske sanitetne uprave. Naj bi sledili še drugi slovenski zdravniki! Pomoč je nujno potrebna. Število ranjencev je zelo veliko, vse bolnišnice so prenapolnjene in vsa javna poslopja, ki so na razpolago, so se priredila v zasilne vojne lazarete.

Primorske vesti.

p **Deželnozbornske volitve na Goriškem.** Včeraj je volila splošna skupina. Natančni izidi še ni znan, ker še manjka rezultatov iz par občin. Natančne številke bo mogoče podati šele jutri. Doslej imajo: Skupna kandidata stare in mlade struje S. L. S. Fon 8046, Grgič 7792 glasov, samostojni kandidat mlade struje S. L. S. dr. Breclj 6233 glasov, kandidat stare struje S. L. S. Manfredo 2905 glasov. Liberalni kandidatje so dobili: Ig. Kovač 5083, Fr. Miklavčič 4992, dr. Gregorin 4976. Socialni demokratje imajo: Dr. Tuma 1441, Verčon 1718, Mozetič 1943. Fon je torej izvoljen, skoro gotovo tudi Grgič, dr. Breclj je v ožji volitvi z liberalnim kandidatom, s katerim, se še ne ve. Dr. Gregorin je propadel, ravnotako kandidat stare struje S. L. S. Manfredo. Na italijanski strani so ožje volitve med laškimi krščanskimi socialci in laškimi liberalci. Tu so dobili socialni demokratje presenetljivo veliko število glasov, skoro toliko kot laški liberalci. V mestu Gorici so dobili samostojni slovenski kandidatje 978 glasov, italijanski liberalci 2003, socialisti pa 223 glasov.

p **Nova borza v Trstu.** V Trstu nameravajo zgraditi novo poslopje za borzo, a merodajni in nemerodajni trg. krogi imajo toliko načrtov in prostorov za gradnjo, da že radi tega novega poslopja ne bo tako kmalu. Sicer pa je potreba nove borze že stara; saj so trgovski krogi že leta 1878 predlagali tržaški občini, da bi jim prodala za njihove svrhe takratni »Teatro Comunale«.

p **Matura na c. kr. moškem učiteljskem v Gorici.** Izpit so prestali sledeči gg. kandidati: Bajt Mirko, Beučič Iv., Beuk Fr., Bratuž Karol, Čok Albert, Ducman Simon, Feigelj Ivan, Gabrijelčič Andrej, Gorjup Rudolf, Jakopec Karol, Klemenčič Alojzij, Kovač Viktor, Martelanc Just, Mayer Ernest, Pečarič Mirko, Pečenko Andrej, Prinčič Edvard, Ravter Mirko, Sancin Cezar, Sancin Karol, Skomina Alojzij, Terpin Jožef, Vižin Anton, Vončina Franc. Daje sta padla za celo leto dva in štirje za dva meseca.

p **Maturu na goriški gimnaziji** so v četrtek in petek napravili naslednji abiturientje: Franc Abram, Ludovik Bajec, Jožef Berlot (z odliko), Engelbert Besednjak (z odliko), Marij Ferjančič (z odliko), A. Cejan (z odliko), J. Birska (z odliko), F. Kobal (z odliko), F. Birska (z odl.), I. Faninger, I. Gerbic, A. Gruden, I. Kamušič (z odl.), F. Kobal (z odl.), F. Košiča (z odl.), Kodernac in Laharnar. Doslej je torej 8 odličnjakov med temi sedem katoliško-narodnih dijakov. Koncem leta je bilo med 16 osmošolci našega mišljenja 8 odličnjakov. Bog živi naše vrle fante!

p **Nova hrvaška šola za deklice v Pulju.** Tu so kupile šolske sestre svetega Križa iz Djakova lepo hišo s prostranim vrtom, kjer bodo otvorile s 15. septembrom deklisko šolo. Za letos se otvori prvi razred; potem se pa pomnoži šola vsako leto za en razred. Na šoli se bodo ustanovili tudi gospodinjstvi tečaji. Učila se bodo tudi, kakor čujemo, francoščina, knjigovodstvo, glasovir in slikarstvo. Ob enem s šolo se otvori tudi otroški vrtec za deklice in dečke. Ustanovitvi te prepotrebne šole bo priskočila družba sv. Cirila in Metoda za Istro na pomoč.

p **Promoviral** je danes na dunajski univerzi za doktorja prava g. Dionizij Maraž.

p **Na potu k zdravniku v smrt.** Zalostne smrti je umrl v soboto v Trstu 54 let stari kmetovalec Ivan Gombač iz Nakla pri Sezani. Mož ima ženo in 10 otrok in se je peljal popoldne s svojim vozičkom in konjem v Trst k zdravniku. V ulici Alessandro Volta pa se mu je splašil konj, ki je v divjem diru prevrgel voz. Gombač je pri tem tako nesrečno padel na trdi trotoar ob cesti, da je pri priči umrl, konja s strtim vozom pa je ujel nek korajžen Tržačan.

p **Trgovka s človeškim mesom.** Tržaška policija je zaprla 32 let staro Ksenijo Stojakovič iz Lvova, ki ima v Trstu hišo sramote. Pred par dnevi se je bila namreč babu povrnila s svojega

potovanja v Galicijo in je prignala s seboj tri mlade Poljakinje, ki jih je prevarila z lepimi obljubami udobnega in lahkega življenja, ki ga bodo imele v Trstu. Dekleta niso niti slutila, kam gredo, a ko so bila na mestu, so zapopadla, v kako gnezdo so zašla. Prava sreča je bila, da se je našel med družhaljo blag človek, ki jih je rešil še pravi čas.

p **Goljuf z denarjem revežev.** Italijanski listi javljajo, da so bivšega nadzornika tržaške ubožnice Petra Fondo vendar le aretirali v Benetkah. Mož je svojčas par dni mirno postopal po Trstu, a ko je videl, da postaja zadeva vendar nekoliko resnejša nego je mislil, jo je mahnil preko meje. Fondov zločin je hušji nego se je prej v obče mislilo, kajti poneverjenih je skoro 60.000 kron in ne samo 10.000 K. Potemtakem seveda ni čudno, da se je tržaškim mestnim očetom zazdelo potrebno, priporočiti Fondo italijanskim oblastim.

p **Strele.** V Doberdobi je udarila strela v hišo posestnika Lakoviča Jožefa. Ubila je enega vola. Kljub temu, da je bila cela hiša v nevarnosti, se ni prigodila — hvala Bogu — druga nesreča.

p **Strele užgala hišo.** Iz Sovodenj: V četrtek okoli poldne je udarila strela in užgala neko postransko poslopje g. vit. Tosi-ja. Zgorelo je vse, menda tudi nekaj denarja, ki si ga je uboga delavska družina, stanujoča v tem poslopiju, prihranila na ustih. Rešili so samo nekaj malega pohištva. Pogasili so domačini.

p **Parnik z zlomljenim krmilom.** Dan za dnevom se pripeti ladjam v tržaško-miljskem zalivu kaka manjša ali večja nezgoda. V torek popoldne je vozil novi miljski parnik »S. Marco di R.« 700 delavcev k Sv. Marku, ko se mu je naenkrat zlomilo krmilo, vsled česar ni mogel nikamor več. Začel je dajati s sireno znak »na pomoč! in kmalu je bil pri njem mali parnik »Epulo«, ki ga je zavlekel k Sv. Marku.

p **Novo kopališče na Reki.** Na Reki je občina ob jezu Marije Terezije zgradila v kratki dobi treh mesecev lepo in prikladno kopališče. Moderno urejena zgradba stane 400.000 kron.

p **Slovanski pomorščaki — Italijani.** Dasi je avstrijsko in hrvaško primorje malone čisto slovansko — izvzemamo seveda Trst in »madjarsko« Reko — je med pomorščaki vendar primeroma malo oficirjev slovanske misli. Če človek takole včasih lista zapisnike o dohodu in odhodu ladij iz tržaškega pristana, vidi, da ima skoro vsaka ladja, ki plove pod avstro-ogrijskim praporom, poveljnika z italijanskim ali pa vsaj poitalijančenim imenom. Slovanskih, nemških ali madjarskih imen je primeroma malo. Da pa je kljub slovanski obali Adrije tako malo Hrvatov in Slovencev med oficirji trgovinske mornarice, so krive pač tuje navtike in pomorske šole. Letos n. pr. je zapustilo nautičsko šolo z italijanskim učnim jezikom v Malem Lošinju 16 kadetov, katerih ni nobeden Slovenec ali Hrvat, v posmeh svojemu imenu. Izvestje pravi, da je dobil izpustnico z odliko Orfei, enostavno zreli pa so Casagrande, Cattarinich, Cosulich, Gherbaz, Gladulich, dva Martinolicha, dva Nicolicha, Orlich, Picinich, Prossen, Radoslovich, Schlechter, Suttora. Komisiji je pa tudi predsedoval »—ič«, dvorni svetnik Gelcich in gledal, kaka je potujčena slovanska mladina.

p **Regata veslačev.** V nedeljo, dne 3. avgusta priredi tržaško društvo za pomorski sport regato veslačev na daljo 1500 m. Regata se bo vršila, če bo vreme za to, ob obrežju proti Barkovljam.

p **Kaznjenc je ušel.** V soboto je sodišče v Trstu obsodilo 33 let starega pilota Ivana Siscovicha radi poneverjenja, tatvine in sleparstva na 15 mesecev ječe, poostrene s trdimi ležišči in potrebnimi postji. Zaprtega so imeli Siscovicha v ječi v ulici Tigor, a v sredo popoldne je ušel, da ga niti stražniki niso opazili. Kaznjenc je bil šel v stranišče, a iz njega ga ni bilo več; to se pravi je šel ven, a ne pri vratih, ampak skozi okno. Izdril je slabo železno mrežo, se spustil na dvorišče, preplezal zid in hajdi v vrvež velikega mesta, kjer se človek tako lahko skrije!

p **Radi neozdravljive bolezni v smrti.** V petek zjutraj so našli v Trzinu v kanalu Dottori pred zatvornico električne centrale delavca Janeza Setza iz važenberške občine na Koroškem. Iz papirjev, ki jih je imel Setz pri sebi, je posneti, da se je 44letni mož naveličal življenja in da je šel prostovoljno v smrt.

p **Koloni zahtevajo pravic.** Dunajska »Zeit« poroča, da bo jeseni predložen državni zbornici zakonski osnutek glede ureditve razmerja »kolonov« in gospodarjev zemljišča na Goriškem, Južnem Tirolskem in v Dalmaciji. Še sedaj običajno kolonstvo ima svoj izvir v rimskem pravu, a sedaj streme za tem, da bi bilo omogočeno kolonom pridobivati si zemlje in posesti.

Tak zakonski osnutek je res nujno potreben in časovno zrel; saj se pa med koloni tudi čedalje bolj oglašajo tozadevna zahteva.

p **Čoln na motor zgorel.** V torek zvečer ob 10. uri se je zgodila v starem lov-ranskem pristanu precejšnja nesreča. Čoln na motor »Darling« bratov inženirjev Lupis z Reke se je bil namreč ustavil v malem pristanu in je imel prenočiti v Lovranu. V čolnu je ostal samo 14leten fant, ki je bil povabil dva dečka, stara 10 in 7 let, da bi pronočevala z njim v čolnu. Mlada trojica si je svetica s svečo, pušila cigarete in si pripovedovala dogodke iz svojega »pomorščakovanja«. Vsled nepaznosti pa se je sveča prevrnila in je padla v posodo z bencinom, kar je povzročilo, da je bil ves čoln naenkrat v ognju. Najmlajši deček je takoj presodil položaj ter skočil v plitvo morje in se zdrav rešil, starejša dva pa sta se tako obotavljala, da sta zadobila hude ožige. Rešili so ju navzoči ribiči in predali zdravniku v oskrbo. Čoln je popolnoma uničen. Škode je 10.000 K, a Lupisa sta bila za vsak slučaj zavarovana.

p **Tramvajska proga Valbandon—Pulj.** Malo kopališče »Valbandon« bi si rado zgradilo tramvajsko progo, ki bi ga vezala s Puljem. Puljska občina pa načrta noče podpirati ne denarno ne moralno in občinski gerent baron Gorizzutti je s svojimi svetovalci odbil prošnjo Valbandoncev. Da bi se pa proga vendar gradila, prosijo sedaj prebivalci Fazane in okolice, naj bi se puljski mogotci še enkrat pobavili z zadevo in pretehtali željo Valbandona. Take-le kamoraške občine so seveda za vse drugo denar, le za koristne naprave ga sedaj ni.

Štajerske novice.

p **Poljedelski minister na Štajerskem.** Iz Gradca poročajo: Poljedelski minister Zenker je nadziral 11. t. m. zrebčarno XX. Piber; dne 12. t. m. je pa obiskal 1500 m visoko planino Prentalpe, kjer je nad 100 kobil že od majnika na planini. Minister si je ogledal gozde verskega zaklada pri Lankovici. V Ljutomer včeraj minister ni mogel priti, ker je moral v soboto zvečer radi rodbinskih zadev odpotovati nujno na Dunaj.

p **Zrelostni izpit na mariborski gimnaziji.** Počenši od ponedeljka, dne 7. julija, se vrši na mariborski gimnaziji pod predsedstvom g. vladnega svetnika A. Gubo zrelostni izpit. Včeraj je dovršil s prav dobrim uspehom A-oddelek zrelostni izpit. Aprobirani so bili sledeči abiturienti: Kristof baron Cnobloch, Martin Čepin, Ferdinand Fulterer, Avgust Günther (z odliko), Oton grof Ferrari, Emil Gugel (z odliko), H. Hronovskih, Rudolf pl. Kirchmeyer, Karol Horvath, Josip Krošl (z odliko), J. Kavčič, Ernst pl. Kramer, Maks Merchart, Julij Ogrisegg, Rudolf Pfannl (z odliko), Erik Pfrimmer, Vilhelm Rimpler (z odliko), Ivo Rudolf, Vladimir Rudolf (z odliko), Ivan Semlič, Maksimilijan Sölch, Maksimilijan Spitzer, Mihael Vauhnik, Ivan Vrbanjšek (z odliko), H. Weingerl (z odliko), Herman Worintz (z odliko), Matija Zadravec, Ludovik Berger; en abiturient je na pol leta reprobiran.

p **C. kr. višja gimnazija v Celju** je izdala letno poročilo, iz katerega izve-mo nekaj zanimivih podatkov. Zavod je obiskovalo 292 dijakov, 5 privatistov in 4 hospitantije, vsega skupaj za 8 dijakov manj kakor v prejšnjem šolskem letu. Slovencev je bilo 78, prištevši privatiste, 80; med temi 12 v nižjih razredih. Dasi je v Celju tudi slovenska nižja gimnazija, vendar obiskuje še vsako leto par Slovencev nižje razrede nemške gimnazije, bodisi da jim slovenska gimnazija ni všeč ali pa se bojijo zares neprijetnega prestopa iz samostojne slovenske nižje v nemško višjo gimnazijo. Slovensko kot obligatni predmet je pa obiskovalo štirinosemdeset dijakov, štirje več kakor je izkazanih v poročilu Slovencev. Slovensčina se je poučevala kot prosti predmet v treh letnikih, ki so imeli skupno 40 obiskovalcev. (!) Iz Štajerske je imel ta zavod 194 + 4 dijake. Izven Štajerske jih je bilo 98 + 5. To so povečini privandranj Nemci, ki vzdržujejo s svojim »Studentenheimom« celjsko nemško gimnazijo, ki bi brez njih in Slovencev štela borih okroglo 100. Saj jih letno poročilo zaznamuje samo iz Nižje Avstrijske 30 + 3. Slovenska nižja gimnazija sama zase ima, kakor smo že poročali na tem mestu, 177 + 5 dijakov, s Slovenci višje gimnazije bi štela 255 + 7, ne glede na dejstvo, da bi jih bilo mnogo več, ko bi bila slovenska gimnazija popolna. Tako pa ima nemška višja gimnazija z onimi okroglo 100 izvenštajerskimi privandraci komaj 212 + 7 Nemcev. Z višjo gimnazijo je združena priprav-nica, ustanovljena svoje dni za one

Slovenec in Nemec, ki bi ne znali dovolj nemščine za prvi gimnazijski razred. Ta pripravnica je postala od leta 1895., odkar se je ustanovila slovenska nižja gimnazija, popolnoma nepotrebna. Toda nemška celjska politika vzdržuje to pripravnišnico naprej. Medtem, ko je bilo pred letom 1895. še 25 do 30 učencev v pripravnišnici, je imela v prejšnjem šolskem letu 7 učencev, v zadnjem šolskem letu pa samo še 4; in zovoljo teh štirih učencev se je vzdrževala pripravnišnica. Njen učitelj, neki F. Drexler, se je kakor izvemo iz letnega poročila, umaknil in odpovedal službi, nakar so ga dne 31. januarja 1913 odslovili.

Š **Promoviran** je bil na vseučilišču v Pragi za doktorja prava Slavko Weixl iz Maribora.

Š **Umril** je v Sevnici ob Savi veleposestnik in gostilničar v Krakovem gosp. Andrej Trupej. Ranjki je bil med vsemi sloji zelo priljubljen vsled blagega značaja. Ubožec je bil pravi oče. Žalujemo ostalim naše odkritosrčno sožalje!

Š **Sodnika napadla pri obravnavi.** Pred graškim okrajnim sodiščem je stala dne 25. leta Ivana Kovač iz Postojne radi prepovedanega povratka. Ko je sodnik izrekel obsodbo, je Kovač začela nanj pljuvati in ga obkladati s psovskimi. Končno se je zagnala proti njemu, a so jo pravočasno zadržali. Sodnik dr. Seguran je nato diktiral Kovačevi še en teden disciplinarne zaporne kazni, potem se bo morala pa zagovarjati še pred deželnim sodiščem.

Š **Pismo s 30.000 K izgubilo.** K temu se še poroča: Dognalo se je, da je poštni voz, s katerim se je peljalo tudi pismo s 30.000 K, ki je na poti med Dunajem in Celjem izginilo, — med vožnjo večkrat postal tako vroč vsled vrtenja koles, da so poštne pošiljke dvakrat preložili v drug voz, to je v Glognici in Mariboru. Najbrže je pismo ob tej priliki izginilo. Oblast je opozorila, da se pazi na osebe, ki bi menjale 1000kronske bankovce.

KROBATIN V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 13. julija. Včeraj je bil vojni minister Kroatin tukaj in je imel daljšo konferenco z ministrskim predsednikom grofom Tiszom. O nameri tega obiska so razširjene razne govorice, katerih ni mogoče kontrolirati. Med drugim pravijo, da bo grof Berchtold demisioniral in da pride na njegovo mesto Bilinski. Skupni finančni minister pa bi postal — Lukacs.

Ljubljanske novice.

lj **Deželni predsednik** ekscl. baron Schwarz se je z rodino za dalje časa podal v Gradec.

lj **Imenovanje.** G. Roger Basin je imenovan za evidenčnega nadzornika osmega činovnega razreda pri finančnem ravnanstvu v Ljubljani.

lj **Veselica šentpeterskega Orla.** Včeraj so se zbrali naši somišljeniki na vrtni veselici šentpeterskega Orla, ki je pokazala, da prodira orlovska misel med vse sloje našega mesta; v lepi družabnosti je kmalu minil večer. Vrt g. Flegarja je bil kmalu premajhen, toliko odličnih gostov se je odzvalo vabilu šentpeterskega Orla. Izmed programnih točk naj omenjamo nastop mešanega zbora šentpeterskega prosvetnega društva, ki je pod vodstvom g. organista Zdešarja zapel par pesmi, nadalje konečna nastopa, ki sta jih iz posebne prijaznosti uprizorili gg. medicina Velkavrh in Pavlin in uradnik Vukšinič. Najbolj so ugajale skupine deškega naraščaja pod vodstvom g. P. Kržana, ki so jih dečki precizno in pogumno proizvajali. Pri prireditvi je sviral godba Slovenske Filharmonije, katero je oskrbel g. Ivan Vrstovšek. Oskrba paviljonov je bila v rokah spoštovanih članic damskega odseka, ki je v polni meri izvršil svojo težavno nalogo. Marsikateri je odšel zadovoljen z lepim dobitkom, hvaležen darovalcu. Želimo, da bi šentpeterski Orel še večkrat zbral naše somišljenike k prijetni domači zabavi!

lj **Umril** je v Ljubljani g. dr. Franc Košmelj, c. kr. nadstabin zdravnik v pokouju. Družbi sv. Cirila in Metoda je zapustil 8000 K. Truplo prepeljejo v Železnike.

lj **Pogreb ponesrečene gdne Zorke Jegličeve** je zbral v soboto na stotine ljudstva, ki je na ta način hotelo izkazati sočutje nesrečni rodini. Med udeleženci smo opazili številno zastopstvo proforskih zborov tukajšnjih gimnazij z gg. ravnatelji, mnogo ljudskošolskega učiteljstva, dež. poslanca dr. Gregoriča, več občinskih svetnikov itd. Zalogostinke je pel moški zbor »Ljubljane«. Pri malokaterem pogrebu smo videli toliko solz, kakor pri tem. Na poti v zgodnji grob jo je spremljalo splošno sočutje, ki ji zagotavlja blag spomin.

lj **Poročil** se je dr. Edvard Šerko, okrožni zdravnik na Vranskem z gđ. Anico Zupan.

lj **Slovensko gledališče.** Dramatično društvo poroča, da se Borštnik zanjima za bodočo sezono za vodstvo gledališča. Dramatično društvo prosi, da imenuje deželni odbor dva člana v odbor, ki naj bo rešil vsodo slovenskega gledališča. Deželni odbor sklone počakati konkretnih predlogov od strani mestne občine.

lj **Zrelostni izpiti na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani** so se vršili od 5. do 12. julija pod predsedstvom gospoda A. Štrifofa, ravnatelja na c. kr. II. državni gimnaziji. Izmed 57 osmošolcev jih je prišlo k ustnemu izpitu 51, ker jih je 6 dobilo v semestru ponavljalni izpit iz ene tvarine, in sicer eden iz zgodovine, dva iz matematike, trije iz fizike. Izmed 51 izprašanih abiturientov jih je izkušnjo ugodno prestopalo 50, in sicer 15 z odliko, 23 soglasno, 12 z večino glasov; 1 je padel za eno leto. Z odliko so napravili izpit iz A.-oddelka: Benedičič Franc iz Železnikov, Ilc Alojzij iz Dolenje vasi pri Ribnici, Kobler Franc iz Lesc, Novak Leon iz Ljubljane, Prezelj Josip iz Nove vasi pri Rakeku, Rosina Ernst iz Radeč, Šlajmer Vladimir iz Ljubljane; iz B.-oddelka: Drnovšek Dominik iz Lok pri Trbovljah, Hudnik Albin iz Šiške, Likar Stanko iz Ljubljane, Rejic Henrik iz Idrije, Sajovic Dušan iz Hrastja pri Šent Petru na Krasu, Štrukel Franc iz Ljubljane, Vrhunec Vinko iz Ljubljane, Žitnik Alojzij s Karolske zemlje pri Ljubljani.

lj **25 letnico** zvestega službovanja pri stavbi trdnjki Filip Zupančič praznuje danes g. Karol Kocjan, poslovođa pri zgoranji trdnji. Iskreno čestitamo.

lj **Zemljepisnega odseka »Matiče Slovenske«** seja bo dne 16. t. m. ob 6. uri zvečer. Dnevni red se tiče zemljevida slovenskih pokrajin.

lj **Umril** so v Ljubljani: Fran Vidmar, dninar, 28 let. — Janez Knific, posestnikov sin-hiralec, 46 let. — Fran Francesco, bivši premogokop, 86 let. — Jakob Kuster, tovarniški delavec, 62 let. — Magdalena Požar, hči knjigoveškega pomočnika, 2 meseca. — Josipina Hackl, zasebnica, 78 let. — Marija Košir, bivša posestnica in trgovka z moko.

lj **Kopanje v Savi** v bližini čerkuškega mosta je okrajno glavarstvo na podlagi § 7. ces. naredbe z dne 20. aprila leta 1854., števil. 96 iz policijsko-varnostnih vzrokov prepovedalo. Prestopki se bodo kaznovali z globo do 200 kron, oziroma z zaporom do 14 dni.

VREMENSKE KATASTROFE.

Lvov, 14. julija. Iz vseh krajev dežele prihajajo vesti o velikih poplavih, ki so povzročile velikansko škodo in v velikem delu dežele uničile vso košnjo. Na nekaterih železniških progah so morali ustaviti ves promet. Podobne vesti prihajajo tudi iz Bukovine. Tam bo na lokalni železnici Berhometh—Lopuszna promet štirinajst dni ustavljen.

Budimpešta, 14. julija. Po vsem južnem in vzhodnem Ogrskem so velike povodnji. Reke Tisa, Samos, Maros in Körös so daleč naokrog preplavile vso ravnino. V vasi Tisza-Ujlag je 50 hiš porušeni; bati se je, da so pod razvalinami tudi človeške žrtve. V občini Vörös-Marthy je povodenj odnesla splav; trije rumunski brodarji so utonili. V veliki županiji Mala Kokla znaša škoda več milijonov. V velikih županijah Bistrica-Naszod, Solnok-Doboka in Szilagy je več kakor sto vasi, v mestu Des več kakor 200 hiš pod vodo. Na mnogih železnicah je promet ustavljen. V vasi Hidveg je utonilo mnogo otrok in nekoliko drugih oseb. V okraju marmaros-Szigeth je 87 vasi takorekoč uničenih. V Nagy-Sölösu so utonile tri osebe.

Budimpešta, 14. julija. V občini Erdő-Szakall v veliki županiji Maros-Torda je padala toča v kosih po kilogram težkih. Združena je bila s silnim viharjem. Osemdeset do devetdeset oseb je deloma utonilo, deloma bilo ubitih od toče.

Zadnje vesti.

PRODRAJOČA TURŠKA ARMADA.

Carigrad, 14. julija. Turška armada izpred Čataldže in Bulairja prodira dalje, ne da bi se ji Bulgari kaj ustavljali.

Dunaj, 14. julija. Bulgarija je samovoljno odredila, da imajo bulgarske čete glasom londonske konference Turčiji pripadajoče ozemlje zapustiti.

Rim, 14. julija. »Tribuna« poroča, da je gotovo, da velesile ne bodo privolile v to, da bi Turčija zasedla več, kakor ji glasom londonske konference pripada.

CESAR FRANC JOŽEF KRALJU PETRU.

Belgrad, 14. julija. Tukajšnje časopisje soglasno konstatuje, da je kralju Petru k rojstnemu dnevu prvi čestital cesar Franc Jožef, kar se v političnih krogih zelo komentuje in vzbuja veliko zadovoljstvo.

RUMUNSKA AKCIJA.

Bekareš, 14. julija. Rumunske čete so včeraj dosele v Tuturkajo in Balčik. Vest, da so pri Karabiji prekorale Donavo, je neresnična. Prestolonaslednik Ferdinand je včeraj zvečer zapustil Bukarešt. Vlada bo parlamentu predlagala, naj se v slučaju potrebe proglasi v celi deželi obsedno stanje. Rumunska vlada je izročila bulgarskemu poslaniku v Sofiji, Kalinkovu, potne liste. Kalinkov odpotuje danes.

Bukarešt, 14. julija. Bulgarski poslanik je Bukarešt danes zapustil.

DOGODKI V BULGARIJI.

Sofija, 14. julija. Vesti o atentatu na cara in na Daneva so izmišljene. Tu vlada popoln mir. Sobrajanje je izvolilo Gešova za predsednika in Teodorova za podpredsednika. Opozicija je zopet zahtevala pojasnila o položaju. Teodorov je dejal, da je Bulgarija vse storila, da se ohrani mir. Zdaj stoji Bulgarija pred dejstvi, katerih ni sama izzvala. Danev je apeliral na poslance, češ v sedanjih odločilnih trenutkih ni čas za besede, temveč za dejanja. Sobrajanje naj podpira vlado.

BULGARSKE GROZOVITOSTI.

Atene, 14. julija. Kralj Jurij je o bulgarskih grozovitostih obvestil vse vladarje v Evropi.

KDO JE ZAČEL?

Sofija, 14. julija. »Mir« priobčuje dnevno povelje kralja Petra na srbsko vlado s sopodpisom Putnikovim. Datirano je z 18. julijem starega koledarja. Kralj pozivlja armado, naj koraka proti Bulgariji, ki noče Srbiji privoščiti osvojenih krajev in naj ponese srbske zastave sredi med vrste sovražnikov.

VPRAŠANJE SRBSKEGA JADRANSKEGA PRISTANIŠČA IN IZHODA NA EGEJSKO MORJE.

Belgrad, 14. julija. Iz poučenih krogov se poroča: Poslaniška konferenca v Londonu se je v svojih zadnjih sejah 1. in 7. t. m. pečala z vprašanjem srbske luke na Jadranskem morju. Podrobnosti so še tajne, toliko pa se izve, da so bili sprejeti ti-le sklepi: Srbija bo imela v pristanišču svoje uradnike, oziroma agente, ki bodo skrbeli za red v luki, ki bo s v o b o d n a. Preko te luke bo mogla Srbija uvažati tudi vse svoje vojne potrebščine. Tudi na železnici, ki bo vezala Srbijo s pristaniščem, bo imela Srbija svoje uradnike, oziroma agente, ki bodo imeli mednarodno oblast in bodo skrbeli za red na železniški progi. Na razpolago jim bode oddelek žandarmeriji, ki ji bo poveljeval švedski častnik. Katera luka ima postati srbska, se še ni razpravljalo, bo pa po vsej priliki Drač. Določbe glede srbske luke in železnice se najbrže sprejmejo tudi v albanski štatut, ki ga sestavijo velesile. Preje se pa seveda predlože srbski vladi, da izreče o njih svoje mnenje v tem smislu, da li smatra, da so z njimi njeni interesi zadostno zavarovani. O tem vprašanju srbska vlada doslej popolnoma molči in ni moči zvedeti za njeno stališče. Zdi se, da hoče predvsem biti popolnoma na čistem z Bulgarijo. — Kar se tiče srbskega izhoda na Egejsko morje — ki pa z vprašanjem srbske luke na Jadranskem morju nima nič opraviti — se z neke strani zatrjuje, da se je Grčija v srbsko-grški pogodbi obvezala, da bo Srbiji odstopila koridor od Seresa na Tahinskem jezeru do Vardarja, tako da bi imela Srbija, ako bi prekopala ozek kos kopega, ki deli Tahinsko jezero od Egejskega morja, — izhod na Egejsko morje po svojem lastnem teritoriju. Z druge strani se tem vestem oporeka, češ, da niso resnične.

VPRAŠANJE MIRU.

Belgrad, 14. julija. Srbska armada je ofenzivo ustavila, tako da dejansko vlada premirje. Včeraj so zastopniki tripelentente posredovali za mir pri Pašicu, ki je izjavil, da se mora, preden se sovražnosti ustavijo, podpisati preliminarni mir.

Dunaj, 14. julija. »Neue Freie Presse« poroča, da se med Srbijo in Grčijo vršijo pogajanja, da se dožene, so li vojaške operacije tako daleč dosele, da bi bilo mogoče skleniti premirje. S tem je v zvezi navzočnost Venizelosa v glavnem stanu grške armade. Grčija in Srbija zahtevata, da se ima skleniti premirje pod pogojem, da se Buglarija naravnost na Srbijo in Grčijo obrne, na bojišču, in sicer potem, ko se že določijo glavni pogoji preliminarne miru.

Belgrad, 14. julija. Bulgarija je že privolila v direktna pogajanja s Srbijo in Grčijo. Formalno premirje sicer še ni sklenjeno, vendar se splošno sodi, da bodo tozadevna prizadevanja Rusije imela že v kratkem povoljen uspeh.

× × ×

DEŽELNOZBORSKE VOLITVE NA GORIŠKEM.

Gorica, 14. julija. Danes se je vršil dobro obiskan shod zaupnikov mlade struje S. L. S. iz goriške okolice in Krasa. Predsedoval je župan Murovec. Soglasno

so zaupniki sprejeli naslednje kandidature: za goriško okolico: Obljubek, župan v Kojskem; Karol Kovačič, župan v Avčah; Ivan Rojec, župnik v Mirnu. — V kraških občinah sežanskega okraja: posestnik Anton Černe iz Tomaja in podpira se kandidatura dr. Henrika Stepančiča. Kurat Zamar je prebral izjavo volilcev iz Bukovice in Bilja, da je na shodu v Bukovici poslanec Fon res tako govoril, kakor je poročal »Novi Čas« in da tisto ni laž, kakor hoče »Primorski List« poudarjati.

FINANČNA KRIZA NA ČESKEM.

Praga, 14. julija. »Narodni Listi« poročajo: Deželni odbor še ni dobil rešitve o povišanju deželnih doklad in o povišanju deželne doklade na pivo.

DEMENTI.

Dunaj, 14. julija. Vest o špionazi v c. kr. mornarici se odločno dementuje. Noben mornariški častnik, niti kak drugo uslužbenec mornarice ni zaradi špionaže zaprt.

LEPA BLAMAŽA.

Dunaj, 14. julija. Korespondent »Reichspost« Hermenegild Wagner že pet dni ni poslal nobenega »izvirnega poročila« z »bojišča«.

VELIKA ŽELEZNIŠKA TATVINA MED BRNOM IN PRAGO.

Praga, 14. julija. Nekemu plemiču iz Nemčije je bila ob vožnji med Brnom in Prago ukradena denarnica z veliko denarno vsoto in dva bisera, vredna več tisoč mark.

MILIJONSKO PONEVERJENJE.

Berolin, 14. julija. Oskrbnik Köhler posestva kneza Lynar v Šleziji je svojega gospodarja za nad milijon mark ogoljufal. Med drugim je tudi ponaredil menice, ki so nad milijon mark vredne.

AVSTRIJSKI STOTNIK V CARIGRADU UTONIL.

Carigrad, 14. julija. Voditelj ekspoziture avstrijskega trgovskega muzeja, vpokojeni stotnik Hauschka pl. Treuenfels je utonil.

EKSPRESNI VLAK ZAVOZIL V LOKOMOTIVO.

London, 14. julija. Pri Colchestnu je zavozil ekspresni vlak v neko lokomotivo. Ubite so bile štiri osebe, število ranjencev še ni znano.

Z juga.

Bulgarija rabi nujno zdravnikov. Bulgari prosijo zdravnike, posebno kirurge, naj ubogim bulgarskim ranjencem prihrane pomoč. Zdravniki dobe plačano vožnjo tja in nazaj v I. razredu in 900 frankov mesečne plače.

Proti koleri v Skoplju. V Skoplje je srbska vlada odposlala vagon sanitetnih potrebščin in seruma proti koleri, da bi bila pomoč takoj pri roki, ako bi se kolera zanesla tudi v mesto.

2790 ranjencev so doslej pripeljali v Kragujevac in jih razmestili po tamšnjih zasilnih bolnišnicah.

Milijonski dar. Te dni je pariški Grk Saharov poslal Venizelosu en milijon za domovinske svrhe.

Člani belgrajskega gledališča v bolniški strežbi. Člani belgrajskega gledališča so vsled svoje prošnje nameščeni v eni belgrajskih bolnišnic kot bolniški strežniki.

Dva nova sanitetna avtomobila sta te dni dospela v Belgrad; naročena sta bila v nemški tovarni Opel.

Vojni minister — kraljev adjutant. Srbski vojni minister general Miloš Božanović je postal kraljev častni pomočnik.

Razne stvari.

Poljski slikar krađel dragocenosti. V Krakovu je vzbudilo velikansko pozornost, ker so zaprli poljskega slikarja Kamowskega, ki je bil znan po svojih umetniških zbirkah. Slikar je v raznih cerkvah pokradel veliko dragocenosti. V njegovem stanovanju so našli zelo veliko ukradenih umetnin. Kamowski je bil na tem, da postane profesor-krakovske umetniške akademije.

Načrte svojega moža prodala vohunu Redlu. Soprog inženirja Benerle, ki je bil zaposlen pri zgradbi trdnjav v Lovranu, je prodala načrte trdnjav vohunu polkovniku Redlu za 60 tisoč kron. Berto Benerle so zaprli. V njenem stanovanju so našli veliko obtežilnega materiala.

Visoka izobrazba danskih kmetov. Noben narod na svetu nima tako izobraženega kmečkenga stanu, kakor Danci. Danski kmetje sami so iz lastnega nagiba ustanovili krog 70 ljudskih visokih šol, v katere pohaja leto za letom krog 10.000 kmečkih sinov in hčera. Vsaka vas ima svoj društveni dom, ki ima v veliki dvorani prostor za 600 do 800 oseb. Tu se vrše predavanja, pozimi pa tudi telovadba za mladino. Roko v roki z izobrazbo je šel tudi gospodarski razvoj in so kmetje postali imo-

viti. Živnorejse se stalno dviga na vedno višjo stopnjo in polja se kar najrazumnejše obdelujejo.

Od delavca do vseučiliškega profesorja. Franc Haelka, sedaj profesor na politehniku v Tomsku, je preje delal kot litograf v tovarni za pločevinasto embalažo v Jeni. Kasneje je obiskoval umetno-obrtno šolo v Barmenu in kraljevo akademijo v Lipskem. Tu je spisal več del o ornamentiki in umetnem tisku, nakar je bil na isti akademiji imenovan za asistenta. Nadaljnja njegova odlična dela na polju reprodukcije postopanja in umetnega tiska so dala povod, da je bil sedaj kot profesor poklican na politehniko v Tomsku.

»Sveta« republikanska zastava. Portugalska vlada, ki je zavrgla križ, zahteva, da se republikanska zastava po božje časti. Portugalsko vojno ministrstvo je namreč izdalo odlok, glasom katerega je vsak dolžan vselej in povsod odkriti se pred republikansko zastavo. Ravnotako se mora vselej in povsod odkritih glav poslušati narodna himna. Prestopki se kaznujejo z globo ali pa z ječo do enega leta, lahko pa tudi s pregnanstvom iz Portugalske. Dobra past za zveste katoličane!

Baronesa kot natakarka. Nedavno se je pri krčmarju Spinugoldu v Velikem Varadinu zglasilo mlado dekle in se ponudilo v službo kot natakarka. Ko je krčmar zahteval izkazila, se je pokazalo, da je dekle baronesa Elizabeta P., hči veleposestnika Žige P. in njegove žene grofice Ilone D. Baronesa je nato pripovedovala, da že več let ne živi pri starših. Na rivieri se je bila še čisto mlada seznanila z nekim aristokratom, ki jo je odpeljal in potoval z njo v Atene, kjer sta se poročila. Od tu sta šla s soprogom v Benetke in Monte Carlo; ker se je pa njun zakon jako nesrečno razvijal, sta se ločila. Nato se je seznanila z nekim fregatnim kapitanom, ki bi jo bil imel poročiti, a se to ni zgodilo. Po dolgih blodnjah v inozemstvu je prišla ob vsa sredstva in se končno podala na Debrecin, od tam pa v Veliki Varadin, kjer bi se rada vdinjala za natakarko.

Smrt v žitu. V nekem belgrajskem paromlinu je nenadoma zmanjkalo delavca Pičinovića; našli so le njegov jopič in klobuk. Ko so te dni v skladišču, kjer je Pičinović delal, pretresali žito, so našli v žitu mrtvo truplo pogrešanega, ki se je bil v žitu zadušil.

Prvi ženski muzejski ravnatelj. Gdčna Kornelija Benthly Sage v Bufalu je imenovana za voditeljico stalne umetniške razstave, ki se nahaja v bufalskem državnem muzeju. V istem smislu deluje tudi v muzejih v Bostonu, St. Louisu, Brooklynu, Toledu in na »Chicaškem institutu«. Uprave raznih umetniških zavodov so ji dale neomejeno pooblastilo za nakup umetnin v Evropi in Ameriki popolnoma po njenem lastnem preudarku.

Preveč uradnikov ima tudi dunajska mestna občina. V floridsdorfskem okrajnem zastopu je bil te dni na dnevnem redu magistratov predlog, da se okrajni pisarni v Aspernu in Leopoldsdorfu opustita in uvede po en uradni dan na teden. Ta svoj predlog utemeljuje magistrat s tem, da uradniki v navedenih pisarnah nimajo nobenega dela in od samega dolgočasia obupujejo ter so se obrnili na magistrat s prošnjo, da se jim dá kako delo.

Srečne igralko. Te dni je londonško sodišče igralki Daisy Markham prisodilo nad en milijon kron odškodnine, ker ji lord Northampton ni držal svoje obljube, da jo poroči. Sedaj se pa poroča iz Pariza, da je bivši borzni agent Anglež Edmond Dollfus zapustil igralki Racheli Boyer vse svoje ogromno premoženje, med drugim razkošno vilo v Monte Carlu in več milijonov vredna posestva na Angleškem. Z igralko sta si bila več let dobra prijatelja in je ista redno sodelovala na sijajnih večernih prireditvah Dollfusovih v Parizu.

Davek za samce so vpeljali v mestu Memphis, Tennessee. Z davkom se vzdržuje mestna otroška bolnišnica, v kateri je prostora za 100 otrok. Davčna postava predpisuje, da se noben neoženjeni moški, ki je nad 21 let star in ni plačal predpisanega samskega davka, ne sme zvečer po 9. uri na ulici pokazati ali kako neomoženo žensko spremiti na kako zabavo. Odkupi se pa lahko od te prepovedi za 20 K, za katero vsoto se mu na magistratu izda izkaznica, ki velja za eno leto. Prestopki se kaznujejo s 40 do 200 K globe. Samci so se udali in bolnišnica ima zadostno redne dohodke.

Poljaki v Rusiji. Stranke poljske neodvisnosti (poljski soc. demokrati, ljudska stranka in demokrati), ki so zastopane v krakovskem proviz. odboru, so poslale na londonsko poslaniško konferenco spomenico o razmerah, v katerih žive Poljaki v Rusiji. Predvsem se obisuje položaj poliskega na-

roda od časa, ko je bila uvedena ustava. Spomenica opozarja poslanike, da so stranke poljske neodvisnosti izvedle ožjo organizacijo in izvolile poljski odbor, ki ima namen podpirati prizadevanje Poljakov v Rusiji za njih osvoboditev. Poljski narod ne more več prenašati žalostnih razmer, v katerih živi v Rusiji. Poljaki ne smejo imeti ozirov na mir v Evropi in jih to ne sme odvrti od borbe za njihova prava, kajti Poljaki doslej še niso videli, da bi bila Evropa karkoli poizkušala, da pomaga urediti notranje razmere v Poljski.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, sred. tlak 736-0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
12	9. zveč.	733-1	15-0	brezvetr.	del. obl.	
13	7. zjutr.	735-6	14-2	sl. jug	del. obl.	0-0
	2. pop.	735-6	25-8	sr. jzrah.	jasno	
13	9. zveč.	737-6	18-1	sl. jzrah.	jasno	
14	7. zjutr.	739-0	14-3	sl. jvzh.	jasno	0-0
	2. pop.	736-8	26-5	sr. jzrah.	jasno	
Srednja predvčerajska temp. 16-8°, norm. 19°.						
Srednja včerajska temp. 19-4°, norm. 19-7°.						

Razglas.

Dne 1. septembra 1913 ob 10. uri dopoldne bo pri upravni komisiji pri kadru c. kr. domobranskega pešpolka št. 27 v Ljubljani

ponudbena razprava

glede dobave sena, stelje in posteljne slame ter kuriva za domobranske čete (zavode) postaje v Ljubljani za čas od 1. novembra 1913 do 31. oktobra 1914.

Pojasnila se dobe pri imenovanju upravni komisiji.

2121

Zahvala.

Vsem znancem in prijateljem, ki so nam ob nenadni izgubi naše priljube

Zorke

izkazali toliko tolažilnega sočutja, in vsem, ki so ji darovali prekrasne vence in šopke kot zadnji pozdrav, izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo.

Iskreno se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, gg. občinskim svetnikom, deželnim uradnikom, vsem šolskim zavodom, posebno c. kr. I. državni gimnaziji in Lichtenhurtničnemu zavodu, gg. ravnateljem, profesorjem, učiteljem in gdč. učiteljicam, dijakom in gdč. dijakinjamtovarišicam ter sploh vsem, ki so v tako obilnem številu spremili našo preblogo rajnico do preranega groba. Prisrčna hvala tudi gg. pevcem društva »Ljubljane«, ki so ji zapeli na njeni zadnji poti pretresljive žalostinke.

Ni mogoče, da bi se dostojno zahvalili vsem, ki so nam lajšali bol v teh bridkih dneh in nam izkazovali tako globoko in ganljivo sočutje. Bog plačaj stotero!

2126

Rodbina

Janko Nep. Jegličeva.

V Ljubljani, dne 14. julija 1913.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 14. julija 1913.

Pšenica za oktober 1913	11-35
Pšenica za april 1914	11-85
Rž za oktober 1913	8-96
Oves za oktober 1913	8-36
Koruza za julij 1913	7-83
Koruza za avgust 1913	7-96
Koruza za oktober 1913	7-25

Efektiv trdno.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

Za dopoldne se išče k mali rodbini

postrežnica,

ki zna priprosto kuhati. — Več se poizve v upravi lista pod št. 2120.

Gimnazijski abiturijent išče za počitnice

DELA

Prijazne ponudbe sprejema uprava „Slovenca“ pod št. 2118.

Brez vsakega posebnega oznanila.

Dr. Edward Šerko

okrožni zdravnik na Vranskem

Anica Šerko, roj. Lupan

Ljubljana

poročena

Ljubljana, dne 14. julija 1913.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljeni, nepozabni stric oziroma brat, blagorodni gospod

dr. Franc Košmelj

višji štabni zdravnik v pokoju, imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono in reda železne krone III. vrste

včeraj, dne 13. julija ob pol 3. uri popoldne, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, po daljši mučni bolezni v starosti 67 let mirno zaspal v Gospodu.

Truplo predragega rajnika se jutri, dne 15. t. m. popoldne ob 2. uri prepelje iz deželne bolnice ljubljanske skozi mesto v Železnike nad Škofjoloko, kjer bo položeno k večnemu počitku. Sv. zadušne maše se bodo brale v več cerkvah.

Blagega pokojnika priporočamo pobožnemu spominu.

Ljubljana-Železniki, dne 14. julija 1913.

Zalujoči ostali.

Ivan Kacin

Izdelaovalnica harmonijev po am. sist.

Ljubljana

Zaloška cesta 7

Zamenjava. Popravljajo se tudi harmonike itd. Dobivajo se tudi posamezni deli, glasovi itd.

2125

Zahtevajte cenik.

V poslovalnici c. kr. avstrijske razredne loterije Ljubljana, Kongresni trg 8

trgovina s papirjem, knjigami, umetninami in muzikalijami

KAROL TILL

se sprejemajo predznambe na srečke ter se od avgusta dalje prodajajo srečke za prvo žrebanje.

2123

KNJIGOTRŽTVO.

* **Dickens - Cankar, Povest o dveh mestih.** 5 K 20 vin., vez. 6 K 20 vin. Ta prekrasna, globoko zasnovana povest nam predločuje razmere in dogodke, ki so povzročili strašno francosko revolucijo. Posamezna poglavja so tako pretresljiva in dejanja tako živo, da se od knjige ne moremo ločiti, ko jo vzamemo v roke. Pri vsej resnobi dogodkov je povest prepletena skoz in skoz z globokim humorjem. — **Katoliška Bukvarna v Ljubljani.**

* **H. Sienkiewicz, Skozi pustinje in puščavo.** Roman iz Mahdijevih časov. 2 K 80 vin., v platnu 3 K 90 vin. To je ena najvabljivejših in najmikavnejših povesti, kar jih je izšlo izpod peresa slavnostnega poljskega pisatelja Sienkiewicza. V tem romanu nam pisatelj s spretno roko razgrinja nov svet, poln čarobnih skrivnosti za nas povsem tuje narave. Knjiga ob sega 500 strani, a ima kljub temu izredno nizko ceno, radi česar si jo vsak lahko nabavi.

Dickens - Cankar, Povest o dveh mestih. 5 K 20 vin., vez. 6 K 20 vin.

Ta prekrasna, globoko zasnovana povest nam predločuje razmere in dogodke, ki so povzročili strašno francosko revolucijo. Posamezna poglavja so tako pretresljiva in dejanja tako živo, da se od knjige ne moremo ločiti, ako jo vzamemo v roko. Pri vsej resnobi dogodkov je povest prepletena skozi in skozi s humorjem.

Posebne priporočila vredne knjige: **Vital Humann, Katechetisches Lehr- und Lesebuch.** Erklärungen und Beispiele zu den einzelnen Fragen des katholischen Katechismus. Zum Gebrauche b. Religionsunterrichte. 8 K, v platnu 10 K.

Anton Ender, Katechesen entworfen für katechetische Predigten, Christenlehren, Zehnminuten - Predigten, höhere Schulkatechesen und zum Selbstunterricht. Dva zvezka 7 K 80 vin., v platnu 10 K 20 vin.

Johann Seidel, Katechetisches Handbuch. Methodische Erklärung des mittleren Katechismus. Broš. 4 K 80 vin.

Paul Combes, das Buch der Frau. Ein Buch für christliche Frauen in ihrer Stellung als Gattin, Hausfrau, Mutter und Erzieherin. Vez. 4 K 20 vin.

Dr. J. Schwab, Aus Sage u. Geschichte. Eine Sammlung von geschichtlichen Darstellungen, Erzählungen, Beschreibungen, Legenden, Sagen, Märchen, Parabeln, Gedichten und Statistiken, zunächst für Gebrauch im Religionsunterricht d. Fortbildungsschule zusammengestellt. V platnu 5 K 40 vin.

Dr. Simon Peter Widmann, Gedichtsel. Missverständenes und Missverständliches aus der Geschichte. Broš. 3 K 84 vin.

Navedene knjige se dobe in naročajo v **»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.**

Kmetijstvo.

(Dalje.)

Vseh poizkusov za sladkorno peso je bilo v celem 75 in se je od teh izvršilo 72.

Pri teh poizkusih se nam je šlo poglavito za to, da doženemo, koliko odstotna sladkorna pesa se da pridelovati na barjanskih tleh Ljubljanskega barja. Nismo šli za tem, da bi s pretiranimi rezultati uničili končni uspeh teh poizkusov in zato smo bili pritegnili v poizkusni krog najslabši in najboljši barjanski svet.

Posamezni poizkusi so merili po 1 ar (100 m²) in so bili enotno pognojeni s 5 kg rudninskega superfosfata, 4 kg 40 % kaliove soli in z 2 kg žveplenokislega amonijaka. Na hektar izračunano se je raztrosilo na posamezni poizkus 500 kg rudninskega superfosfata, 400 kg 40 % kaliove soli in pa 200 kg žveplenokislega amonijaka. Ker pa so nekateri poizkusi in še zlasti oni na trdinah v začetku prav slabo kazali, so dobili vsi poizkusi na trdinah v začetku julija po 1/2 kg čiljskega solitra kot naglavno gnojilo. Naglavnega gnojenja s čiljskim solitrom so bili deležni tudi nekateri poizkusi na barskih (šotnih) tleh. Gnojenje s čiljskim solitrom se je zlasti na trdinah izvršilo sponeslo. Poizkusi so se očitno izboljšali. Pesa se je kar pomladila in je po gnojenju s solitrom pokazala naravnost bujno rast. Na barskih poizkusih pa se učinek čiljskega solitra ni tako močno čutil. Sploh so bili poizkusi na pravih barskih tleh v začetku sorazmerno boljši od onih na trdinskih tleh. Šele potem, ko je nastopila moča, so bili poizkusi na premalo osušenih barskih tleh zaostali v rasti.

Preizkusile so se tri vrste sladkorne pese, in sicer mala vanclebenska »imperial«, brabantka bela in osješka. Na posamezne poizkuse smo posejali po 0'3 kg semena ali na hektar izračunano 30 kg. Odmerjena množina semena je zadostovala

v vsakem oziru, ker je seme izvrstno kalilo in je poglano mnogo klic. Seme male vanclebenske »imperial« in brabantke bele sladkorne pese smo bili naročili od Ernesta Bahlsna iz Prage, dočim smo dobili seme osješke sladkorne pese od »Prve hrvatsko-slavonske delniške družbe za industrijo sladkorja« v Osijeku in od tod nje-no ime.

Posetev sladkorne pese se je izvršila od začetka pa do srede meseca majnika. Na primerno pripravljenih tleh se je sejalo z ročnim sejalnim strojem v vrste, v kateri namen si je bilo nabavilo društvo štiri take stroje. Priznati pa se mora na žalost sedanjih kulturnih razmer na Ljubljanskem barju, da je bilo prav malo tako dobro pripravljenega sveta, da bi se bila setev s strojem tudi posrečila. Zavoljotega se je posejala večina poizkusov na široko z roko. S strojem zasejani poizkusi pa so se dali mnogo lažje obdelovati in oskrbovati, nego oni, ki so bili zasejani z roko.

Vreme je bilo v poizkusnem letu za sladkorno peso skrajno neugodno. Ker zaradi pozne setve ni prišla spomladanska vlažnost zemlje pesi v korist in je bila ravno začasa kalenja pesnega semena z vladala precej občutna suša, katere vpliv se je poznal zlasti pri poizkusih na trdinski zemlji, zavoljotega je bila pesa prepozno in mestoma prerediti vzkalila. Posledica tega je bila, da je pesa zaostala v rasti in da so dobili ravno zaraditega premoč nad njo razni živalski in rastlinski škodljivci, ki so močno oškodovali peso v rasti in razvoju. Nemalo kvara pa je bilo napravilo tudi hladno in deževno vreme. In če pomislimo, da zahteva sladkorna pesa prav mnogo toplote, da se more primerno razviti in da more narediti zadosti sladkorja, potem si tudi lahko mislimo, kako neugodno je vplival na naše poizkuse hlad, ki je bil zavladal v drugi polovici poletja in se je raztezal notri do pozne jeseni. Pa tudi vlažno, megleno in deževno vreme ni za sladkorno peso, četudi zahteva prav mnogo vlage, da more napraviti dovolj soka in sladkorja in da more primerno obroditi. Ker pa je z malimi presledki deževalo od avgusta pa do pozne jeseni, je naravno, da je preobila vlaga močno škodovala našim poizkusom; nekateri poizkusi pa so bili prišli celo pod vodo.

Da je bilo tudi obdelovanje in oskrbovanje teh naših poizkusov vsekozi pomanjkljivo, je naravno, umljivo in obenem opravičljivo, ako pomislimo, da so se seznanili Barjani prvič s pridelovanjem sladkorne pese, ki jo je pristevali med najkulturnejše rastline in zahteva torej večje roke za primerno obdelovanje.

Kljub slabemu kulturnemu stanju in nezadostnemu obdelovanju zemlje ter kljub vsem vremenskim in drugim neprikljam pa so naši kulturni poizkusi za sladkorno peso naravnost sijajno uspeli.

Štev. vzorca	Teža v gramih	Bx (Stopnje po [Sula tvar])	P (Polarizacija [Sladkor])	N (Nesladkor)	Q (Kvocijent čiste stote)	D (Sladkorja v pesi)
I.	150	20-0	16-9	3-1	84-5	15-8
II.	380	20-2	17-2	3-0	85-2	16-0
III.	890	20-4	17-2	3-1	84-3	15-9
Povprečno	470	20-2	17-1	3-1	84-7	15-9

Poročevalec navaja uspeh poizkusov za sladkorno peso v dveh razpredelnih, iz katerih posnamemo, da je izkazala mala vanclebenska sladkorna pesa povprečno 17'08% sladkorja ter je dala povprečno na hektar 254 meterskih stotov pesnih korenin in 4338 kg sladkorja. Brabantka bela sladkorna pesa je izkazala povprečno 17'22% sladkorja ter je dala 252 meterskih stotov pesnih korenin in 4339 kg sladkorja povprečno na hektar, dočim je izkazala osješka sladkorna pesa povprečno 16'59% sladkorja in je dala 191 meterskih stotov pesnih korenin in 3169 kg sladkorja na hektar. Na podlagi teh uspehov piše poročevalec:

Kampanja	Število preiskav	Suha tvar (Bx)	Sladkor (P)	Nesladkor (N)	Kvocijent čistote (Q)	Pesa je kazala manj čistote kot naše povprečje
1900—1901	604	20-19	16-97	3-22	84-05	0-65
1901—1902	664	17-96	14-35	3-61	79-70	5-00
1902—1903	560	18-65	15-37	3-28	82-41	2-29
Povprečno iz 3 kampanj	1828	18-93	15-55	3-38	82-14	2-56

Zaključki, ki jih moremo izvajati iz teh svojih poizkusov, so tako s praktičnega, kakor tudi z znanstvenega stališča prav važni in zanimivi. Z njimi smo dosegli, da je mogoče pridelovati na pravih barskih (šotnih) in trdinskih tleh Ljubljanskega

barja visokoodstotno sladkorno peso. Daje so ti poizkusi dokazali, da se na barskih (šotnih) tleh pridelana pesa z ozirom na sladkorno odstotnost ne razlikuje od pese, ki se jo more pridelovati na trdinah. Iz teh poizkusov pa moremo tudi izvajati, da je množina pridelane sladkorne pese v največji meri odvisna od kulturnega stanja zemlje ter od načina, kako se je obdelovala zemlja in oskrbovala pesa.

Nismo šli za tem, da bi izkazali na svojih poizkusih visoke pridelke in smo zaraditega napravili poizkuse tudi na takih tleh, o katerih smo vedeli že vnaprej, da še niso godna za pridelovanje sladkorne pese. Tudi obdelovanje zemlje in oskrbovanje sladkorne pese je bilo, kakor smo že omenili, vseskozi pomanjkljivo. Poleg tega pa je hladno in deževno vreme prav znatno škodovalo pesi. Vendar smo tudi glede množine pridelke dosegli prav lepe uspehe. To se jasno vidi, če primerjamo svoje s povprečnimi pridelki na Avstro-Ogrskem¹

Tu navaja poročevalec povprečne pridelke na Avstro-Ogrskem v letih 1899 do 1903 ter pravi:

Če primerjamo te z našimi pridelki, tedaj vidimo, da naši pridelki vsaj kar se tiče male vanclebenske in brabantke bele sladkorne pese ne zaostajajo za njimi. Osješka sladkorna pesa pa ne more priti v poštev, ker smo delali z njo poizkuse večinoma na takih tleh, ki še niso godna za pridelovanje sladkorne pese.

Pa tudi množine pridelanega sladkorja nas ni treba biti sram, ker je ta naš povprečni pridelke pri mali vanclebenski in pri brabantki beli sladkorni pesi celo višji od pridelkov sladkorja na Avstro-Ogrskem¹ v letih 1899—1903.

¹ Glej Hugo H. Hitschmann, »Vademekum für den Landwirt«, Dunaj 1906.

(Konec sledi.)

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Na prodaj imam:

2 polkrite kočije, landauer, rablien glasovir ter večjo množino brinovca

FRANC CVEK, Kamnik.

Mizarska delavnica

na Bledu, z različnimi najnovejšimi stroji, osem konjskih sil vodne moči, osem minut od postaje se pod ugodnimi pogoji proda ali da v najem.

Hiša

s 4 stanovanji, razgled na jezero, se ceno proda. Vsa pojasnila daje **Ivan Rus, trgovec na Bledu.** 2043

Sprejme se takoj v stalno delo dober, pošten

mizar za predelavca

v manjšem obratu (samski imajo prednost) pri **A. Cufer, Jesenice, Gorenjsko.** 2113

Fotogr. aparate

in vse potrebščine ima v zalogi

„Adrija“ drogerija in fotomanufaktura v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5. Zahtevajte cenike! 1431 Zahtevajte cenike!

Trgovci!!

Poravnave izven konkurza ali v istem se izvedo najhitreje. Informacije diskretno in zastoj. Ponudbe pod šifro **„Dunaj 1918“** na upravo lista.

Parna žaga v Stajnici blizu Ogulina sprejme takoj v delo tri dobre

žagarje

na venecijanske gatere proti mesečni plači od K 100.—. 2099

Štirje mladi devet firmiči

temnorjavo tigrasti, izvrstnega rodovnika, so na prodaj. Vidiijo in prodajo se v **živinozdravnišnici.** 2097

Sprejme se dobra, pridna, poštena

prodajalka

za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe na **A. Cufer, Jesenice, Gorenjsko.** 2114

Razpis del

za zgradbo

Društvenega doma v Radovljici.

Potom pismene ponudbe se bodo oddala sledeča dela:

1. zidarska dela;
2. dela iz umetnega kamna;
3. tesarska dela;
4. mizarska dela;
5. ključavničarska dela;
6. kleparska dela in dr.

v skupnem znesku okroglo **50.000 K**, od katere svote pa se odbije zidarski material, ki je že pripravljen.

Stavba se odda skupno ali posamezno in podjetnik mora po prevzetju dela položiti 5% vadij in priznati, da so mu stavbeni pogoji znani.

Načrti in pogoji so razporeženi od **14. do 20. julija v pisarni kmečke hranilnice in posojilnice v Radovljici, Hotel »Bastel«.**

Odbor si pridržuje pravico, izbirati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene.

Za stavbeni odbor:

Novak.

2101

Anton Petek

slikarski mojster

Ljubljana

Sv. Petra cesta 38 se priporoča slavnemu občinstvu za razna slikarska dela ter prečastiti duhovščini za izvršitev cerkvenih del itd. Na zahtevo izvršim vzorce brezplačno, ako se mi delo poveri.

2004

PRIPOROČA SE:

MANUFAKTURNA TRGOVINA

ZAHTEVAJTE VZORCE!

FRANC SOUVAN SIN

PRIZNANO DOBRO BLAGO!

NIZKE CENE!

LJUBLJANA

2024

MESTNI TRG 22

Vabilo za udeležbo pri družabnem potovanju v Sveto deželo

2102

spojenim s posebnim izletom v Egipt. — Potne knjižice ni potreba.

Obiskoval se bodo mesta: Beljak, Trst, Korfu, Patras, Atene, Aleksandrija, Port-Said, Bairut, Jafa, Jeruzalem, Nazaret, Jeriho (Jordan - Mrtvo morje).

Začetek potovanja: **10. avgusta 1913.** — Potovanje traja 34 dni.

Vozne cene: I. razred 950 K, II. razred 750 K, III. razred 430 K.

Vožnja, stanovanje in popolna hrana. — Omejeno število udeležencev, torej pravočasna prijava neobhodno potrebna. — Obširne vsprede pošilja **vel. gospod Josip Sanegger, Beljak, Perava 35.** — Prijave se sprejemajo do **20. julija t. l.**

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Miha Moškerc.